
ПРОТОКОЛ

З'їзду союзу українських робіт- чих організацій

**ЩО ВІДБУВСЯ В ДНЯХ 26, 27 і 28. ГРУДНЯ, 1926,
В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ
В НЬО ЙОРКУ.**

**Нью Йорк, Н. Й.
1927**

Друкарсько-Видавнича Спілка "Робітник"
15 East 3rd Street, New York, N. Y.

ПРОТОКОЛ.

Від імени Виконавчого Комітету З'їзд отворив голова Союзу УРО., тов. М. Настасівський, короткою промовою і перевів вибір мандатної комісії, до якої увійшли т. т. І. Зазуляк (Дітройт), А. Порило (Ню Гейвен) і О. Легкодух (Бостон).

Після вибору мандатної комісії була коротка перерва, щоби дати змогу мандатній комісії перевірити мандати.

ЗВІТ МАНДАТНОЇ КОМІСІЇ.

1. Бостон, Масс. — тов. В. Чипига, Просв. Драм. Т-во Укр. Молодіжи (відділ) Союзу УРО.

2. Бостон, Масс. — т-ка М. Пастушак, Укр. Т-во Жінок Робітниць (відділ) Союзу УРО.

3. Лоренс, Масс. — тов. О. Легкодух, Укр. Просв. Т-во (член) Союзу УРО.

4. Гартфорд, Конн. — тов. І. Смолин, Укр. Кружок Самообразования (відділ) Союзу УРО.

5. Ню Гевен, Конн. — тов. А. Порило, Т-во "Просвіта" (відділ) Союзу УРО.

6. Ню Йорк, Н. Й. — т. т. П. Ладан, В. Шопінський, С. Сорока, Н. Старик, Д. Гулинчин, В. Стефанюк, Укр. Роб. Клуб (відділ) Союзу УРО.

7. Ню Йорк, Н. Й. — т-ка М. Тарновська, С. Голембйовська, Укр. Жіноче Просвітне Т-во (відділ) Союзу УРО.

8. Ню Йорк, Н. Й., Вест Сайд — тов. С. Гнатишин, Укр. Діт. Школа (відділ) Союзу УРО.

9. Ню Йорк, Н. Й., 15-та вулиця — тов. С. Сорока, Т-во ім. Ів. Франка (член) Союзу УРО.

10. Ню Йорк, Н. Й. — тов. Й. Бабяк, Укр. Роб. Дім (братня організація) Союзу УРО.

11. Ню Йорк, Н. Й. — тов. М. Задунайський, Корпорація "У. Щ. В."

12. Ню Йорк, Н. Й. — тов. Й. Читайло, Т-во Звенигород (член) Союзу УРО.

13. Гарлем, Н. Й. — тов. Д. Якубовський, Укр. Роб. Діт. Школа (відділ) Союзу УРО.

14. Бронкс, Н. Й. — т-ка М. Марфіян, Жіноче Просв. Т-во (відділ) Союзу УРО.

15. Бронкс, Н. Й. — т-т. М. Волчук і Петрівський, Т-во ім. Ів. Франка (відділ) Союзу УРО.

16. Нью Йорк, Н. Й. — т-т. А. Питляр і Ів. Гринчук, Місцевий Комітет Союзу УРО.

17. Вестчестер, Н. Й. — тов. М. Кузів, Т-во "Згода," відділ 210 У. Н. С. (член) Союзу УРО.

18. Бруклін, Н. Й. — тов. Т. Цап, Місц. Комітет Союзу УРО, Укр. Роб. Просв. Т-во (відділ) Союзу УРО, Укр. Роб. Школа (член) Союзу УРО.

19. Бруклін, Н. Й. — тов. Р. Паздрій, Укр. Т-во "Просвіта" (член) Союзу УРО.

20. Нью Йорк, Н. Й. — тов. П. Матусів, Т-во Злучність Родимців (член) Союзу УРО.

21. Гіксвіл, Н. Й. — тов. М. Вайнер, Укр. Зап. Т-во "Патріоти" (братня орг.)

22. Годсон, Н. Й. — тов. М. Ракочий, Т-во ім. Т. Шевченка (член) Союзу УРО.

23. Бінгемтон, Н. Й. — т-ка Р. Ткачуківна, Укр. Роб. Апат. Труп (відділ) Союзу УРО.

24. Йонкерс, Н. Й. — тов. М. Хомяк, Просв. Зап. Т-во ім. Ів. Франка (член) Союзу УРО.

25. Рочестер, Н. Й. — т-ка А. Надяк, Т-во ім. Рози Люксембург (відділ) Союзу УРО.

26. Рочестер, Н. Й. — тов. А. Петрів, Укр. Просв. Клуб (відділ) Союзу УРО.

27. Сиракюз, Н. Й. — тов. Н. Дідуник, відділ Союзу УРО.

28. Іст Гемстед, Н. Й. — тов. П. Бартків, Укр. Роб. Дім (член) Союзу УРО.

29. Менвіл, Н. Дж. — тов. І. Бригіда, Укр. Спів. Драм. Т-во (відділ) Союзу УРО.

30. Елізабет, Н. Дж. — тов. В. Сольвар, Укр. Спів. Т-во (відділ) Союзу УРО.

31. Бейон, Н. Дж. — тов. І. Герчаковський, Укр. Наук. Муз. Т-во (відділ) Союзу УРО.

32. Пассейк, Н. Дж. — т-ка Татушко, відділ Міжнар. Роб. Оборони (братня орг.).

33. Пассейк, Н. Дж. — тов. І. Бичек, Укр. Роб. Апат. Кружок (відділ) Союзу УРО.

34. Пассейк, Н. Дж. — т-ка Юл. Максимець, Жін. Т-во ім. Лесі Українки (відділ) Союзу УРО.

35. Джерзи Сіті, Н. Дж. — тов. Вацлавський: відділ Союзу УРО.

36. Ньюарк, Н. Дж. — т-ка А. Крестина, Т-во ім. Лесі Українки (член) Союзу УРО.

37. Ньюарк, Н. Дж. — тов. І. Думенко, Т-во "Єдність" (член) Союзу УРО.

38. Ньюарк, Н. Дж. — тов. Стасюк, Укр. Просв. Клуб (відділ) Союзу УРО.

39. Філадельфія, П. — т-ка А. Гвіздь, Укр. Жін. Т-во "Просвіта" (відділ) Союзу УРО.

40. Філадельфія, Па. — тов. Й. Федюк, Укр. Роб. Громада, (відділ) Союзу УРО.

41. Честер, Па. — тов. Н. Сагай, Т-во "Просвіта" (відділ) Союзу УРО.

42. Джанстовн, Па. — тов. В. Кравець, (відділ) Союзу УРО.

43. Вілкес Бері, Па. — тов. Литвинчук, відділ Союзу УРО.

44. Скрентон, Па. — тов. Д. Федорук, Т-во "Просвіта" (відділ) Союзу УРО.

45. Акрон, Огайо — тов. Д. Васишлин, Укр. Роб. Дім і відділ Союзу УРО.

46. Клівленд, Огайо — т-ка М. Генсюр, Укр. Жін. Т-во ім. Лесі Українки (відділ) Союзу УРО.

47. Клівленд, Огайо — т.т. Боднарчук і Слюсарчук, Драм. Кружок (відділ) Союзу УРО.

48. Клівленд, Огайо — тов. Слюсарчук, Т-во ім. Ів. Франка (член) Союзу УРО.

49. Лорейн, Огайо — тов. Слюсарчук, Т-во "Поступ" (відділ) Союзу УРО.

50. Гемтремк, Міш. — тов. І. Зазуляк, Просв. Клуб (відділ) Союзу УРО.

51. Дітройт, Міш. — т-ка Ев. Шевчук, Укр. Жін. Т-во "Просвіта" (відділ) Союзу УРО.

52. Норт Дітройт, Міш. — т-ка Ев. Шевчук, Жін. Т-во "Єдність" (член) Союзу УРО.

53. Дітройт, Міш. — т-ка К. Сирота, Жін. Т-во "Просвіта" (відділ) Союзу УРО.

54. Дітройт, Міш. — тов. М. Фербей, 18-ий відділ Союзу УРО.

55. Дітройт, Міш. — тов. М. Фребей, Т-во Укр. Просв. Дім (член) Союзу УРО.

56. Дітройт, Міш. — тов. В. Шевчук, Місц. Ком. Союзу УРО.

57. Норт Дітройт, Міш. — тов. В. Шевчук, Т-во ім. П. Шеремети (член) Союзу УРО.

Товариші М. Фільварків і Дродзінський вибрані на окр. конференції і заступають:

58. Шікаго, Ілл., Укр. Роб. Клуб (член) Союзу УРО

59. Шікаго, Ілл., Укр. Роб. Просв. Жін. Т-во ім. Лесі Українки (відділ) Союзу УРО.

60. Пулман, Ілл., Укр. Жін. Р. П. Т-во ім. П. Шеремети (відділ) Союзу УРО.

61. Гемонд, Інд., Укр. Просв. Т-во (відділ) Союзу УРО.

62. Бріджпорт, Ілл., відділ Союзу УРО.

63. Борнсайд, Ілл., відділ Союзу УРО.

64. Расін, Віс., відділ Союзу УРО.

65. Шікаго, Ілл., Укр. Діт. Школа (член) Союзу УРО.

66. Шікаго, Ілл., Т-во ім. І. Цепка (відділ) Союзу УРО.

67. Пулман, Ілл., Укр. Роб. Просв. Клуб (член) Союзу УРО.

68. Пулман, Ілл., Т-во ім. Драгоманова (член) Союзу УРО..

69. Мілвокі, Віс., Т-во "Поступ" (відділ) Союзу УРО.

70. Когус, Н. Й. — І. Панасюк, відділ Союзу УРО.

71. Йорквіл, Огайо — М. Задунайський, відділ Союзу УРО.

72. Бофало, Н. Й. — А. Дмитришин, Жін. Т-во ім. К. Цеткін (відділ) Союзу УРО.

73. Міннеаполіс, Мінн. — А. Дмитришин, Т-во ім. Ів. Франка (член) Союзу УРО.

74. Пітсбург, Па. — тов. Т. Лановий, відділ Союзу УРО.

75. Мікізракс, Па. — Т. Лановий, відділ Союзу УРО.

76. Ембрідж, Па. — тов. Лановий, відділ Союзу УРО.

ЧЛЕНИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ:

М. Князевич, секретар.

М. Настасівський, голова.

Д. Борнско.

М. Тарновський.

А. Питляр.

П. Бартків.

Ів. Назарик.

БРАТНІ ДЕЛЕГАТИ:

Андрій Пашук, представник Зах. України.

Квіч, представник роб. орг. Прикарпатських Українців в Америці.

Всіх делегатів було 71, з цього 13 делегаток, 58 делегатів.

По думці Мандатної Комісії всі делегати покористовуються рішачим голосом, крім братних, то є: т.т. А. Пашук, Квіч, Вайнер, Бабяк і т-ка Татушко.

На з'їзді є заступлених 49 відділів і 19 товариств (членів) Союзу УРО; 3 Місцеві Комітети і 1 окружна конференція.

СЕСІЯ ПЕРША.

Звіт мандатної комісії прийнято до відома і приступлено до вибору председателя на першу сесію.

Предсідателем вибраний тов. Петрів.

Секретарами товариші М. Задунайський і М. Фербей.

Рішено, щоби пресідателя вибирати що сесії, а секретарі мають бути ті самі через цілий з'їзд.

Приступлено до вибору різних комісій до яких увійшли:

Організаційно-статутова: т.т. А. Дмитришин, М. Князевич, Д. Бориско, О. Легкодох і т-ка М. Пастушак.

Культурно-освітня і Видавнича: т.т. М. Тарновський, В. Шопінський і т-ка М. Тарновська.

Економічна: т.т. П. Бартків, А. Петрів і М. Задунайський.

Політична: т.т. П. Ладан, М. Настасівський, М. Фербей, І. Думенко і І. Бичек.

ПРИВІТИ.

Від імени Прикарпатських українців - емігрантів З'їзд вітає тов. Квіч короткою промовою, бажаючи як найкращих успіхів З'їздові в його нарадах, а також взиває допомогти організувати Прикарпатських українців, які під сучасний момент знаходяться під керівництвом своєї і чужої інтелігенції, що працює на шкоду трудовим масам.

Тов. Квіча нагороджено оплесками.

Під бурливі оплески читається привітна телеграма від Ц.К.К.П.З.У. яка звучить:

Товариші! Делегати З'їзду Союзу УРО! Від імени К.П.З.У. пересилаємо Вам щирий привіт і найщиріші бажання перевести наради з найбільшим успіхом на користь українського робітництва з'окрема та для робітництва цілого світа взагалі. Хай живе Союз УРО! Хай живе Радянська Західна Україна в злуці з Радянською Україною і цілим Радянським Союзом!

Кос, секретар.

Прочитані привіти від: Жіночого Товариства в

Бостон, Масс., Місцевого Комітету в Шікаго, Ілл., Українського Робітничого Клубу в Шікаго, Ілл., П. Затварського з Клівленд, О., Театральної Робітничої Трупи в Дітройт, Міш., Діточої Школи в Клівленд, О. Кружка Самообразовання в Гартфорд, Конн., Ю. Помаранського з Клівленд, О., Жіночого Товариства в Шікаго, Ілл. Жіночого Товариства ім. Рози Люксембург в Рочестер, Н. Й. Української Робітничої Школи ім. Шевченка в Клівленд, О., Українського Просвітнього Клубу в Дітройт, Міш., Українського Робітничого Дому в Бейон, Н. Дж., Учеників і учениць Діточої Школи в Шікаго, Ілл., Українського Співацького Товариства в Елізабет, Н. Дж., Учеників і учениць Діточої Школи в Вілкес - Беррі, Па., Шкільного заряду Діточої Школи в Вілкес Беррі, Па., С. Алтуніна з Бостон, Масс., Окружного З'їзду, що відбувся в Шікаго, Українського Студентського Союзу в Пітсбург, Па., Українського Робітничого Просвітнього Клубу в Нью-арку, Просвітнього Дому в Дітройт, Міш., І. Штангрета з Аргентини і Виконавчого Комітету Робітничо-Фармерських Домів в Канаді.

Після перечитаних повище наведених привітів сесія замикається.

ДРУГА СЕСІЯ.

Головою сесії тов. В. Шевчук.

Під бурливі оплески забирає слово тов. А. Пашук і передає привіт від працюючих мас Західної України та щиро подяку за матеріяльну і моральну допомогу, яку давав і дає Союз УРО працюючим масам Західної України в їх боротьбі з польською окупаційною владою.

Бажає З'їздови як найкращих успіхів в його праці а Союзови в цілості успішного зросту чисельно і успіхів в боротьбі з ворогами працюючих мас.

Після промови тов. Пашука на заклик председателя всі делегати встають з місць і віддають честь

революційним борцям і політичним в'язням, що знаходяться на терені шляхетської Польщі.

На порядку дня справоздання Виконавчого Комітету, яке здає секретар тов. Князевич.

ЗВІТ СЕКРЕТАРЯ.

На Конференції Ширшого Виконавчого Комітету разом з делегатами Товариств і Місц. Комітетів Союзу УРО. рішено було 7. жовтня переорганізувати Союз УРО. на иншу форму, то є на: відділи, Товариства, як члени і на індивідуальне вступлення поодиноких членів до Союзу УРО. До часу реорганізації Союз не був організацією в дійснім розумінню того слова.

На засіданню Вик. Ком. 26-го грудня 1925 рішено покликати організаційний комітет для Жіночої Секції. В склад комітету входили: Тарновська, Кривокульська і Голембйовська з Нью Йорку, Найдан (Пасейк) Мороз (Нюарк). Одначе аж в марті 1926 фактично почала своє існування Жіноча Секція.

На початку лютого з огляду на вимоги загального положення в організації рішено вибрати другого секретаря. Тов. Бориско пішов до праці в газеті, а на тимчасового секретаря вибрано т. Настасівського. Рівночасно рішено через сталу відсутність двох членів, то є Вітенка і Шаровського покликати до Вик. Ком. т. Князевича і т. Барткова. По виїзді т. Дурдели покликано тов. А. Питляра. А по виїзді тов. Дуткевича покликано тов. Назарика. При кінці марта ц. р. на місце тимчасового секретаря т. Настасівського вибрано секретарем т. М. Князевича.

Як зростала наша організація? По реорганізації Союзу УРО. треба було кинути всі запасні сили для організованя відділів. Ми мали десятки місцевостей з сприятливим ґрунтом до організованя відділів. Зараз вислано для цієї цілі організатора т. Дмитришиного. Розведено ширьку переписку з товаришами за з'ор-

ганізованням нових відділів. Відділи почали один за другим організуватись в різних місцевостях Злучених Держав. Ось цифри. В лютім Союз начислював 19 відділів, а членів було поверх дві сотки. Товариств, як членів було вісім. Тепер ми маємо 55 відділи. Членів поверх 1,300. Товариств около 30 з членами поверх 1500. Отже майже 75% зріс Союз УРО. протягом сім місяців. Маємо кілька місцевостей, в яких не задовго повстануть відділи.

Треба зазначити, що й фінансовий прихід з більшився. Приміром місячні вкладки: січень \$23.80, лютий — \$42.75. А вже в квітню було \$76.70, в маю \$101.00 і т. д.

Просвітна робота відділів Союзу УРО. полягала на устроюванню лекцій, дискусій, відчитів і різних рефератів. Протягом року устроєно віч і лекцій поверх дві сотки. Поїздка т. Дмитришиного, і приїзд т. А. Пашука спріяли устроєнню віч і лекцій. На сторінках Нед. "Вістей" давалось різні проекти, вказівки, заохочування, теми лекцій, та які книжки читати. Також, щомісяця Вик. Ком. розсилав обіжники по відділах в яких також говорилося, що і як треба поступати кожному відділові в різних справах діяльності організації.

Українські Діточі Школи. Ми маємо 33 діточих шкіл, а дітей учашає до них 1,200. Викон. Комітет немає фактичної контролі над всіма школами. Але за те школи є під повною контролею відділів, або місцевих комітетів Союзу УРО. Очевидно тепер треба буде мати Викон. Комітетом більшу і стислішу контролю над всіма діточими школами. Можна мати ще до 10 діточих шкіл, але за для браку учителів не можна їх створити. На це треба звернути будучому Вик. Комітетові увагу і постаратись про нові сили для діточих шкіл. Що до підручників шкільних, то вчаси задоволено потреби шкіл.

Видавнича діяльність. Видано читанку для третього і четвертого року навчання. З брошурок видано: “Національна проблема на Україні”, “Жінка і організація” “В коридорах вічності” і “З румунських Домів Смерти”. Також календар “Вперед” на 1927 рік. Готується до видання: “Християнство і Комунізм” і другі книжки. Через брак видавничого фонду годі було більше видати книжок.

Що до економічної діяльності, то тут зроблено хіба те, що давано напімнення відділам, аби не приступали в один раз в різних місцевостях до будови домів. Але так, як кожна місцевість береться до будови дому власними матеріяльними засобами то і не звертають великої уваги на напімнення Вик. Комітету. В будучім треба буде завести тіснішу контролю над будованням домів. А відносно кооператив, то не було жадної спроби що до започаткування такої. Тепер лише почалася дискусія відносно цієї справи. Всіх домів 13 а 6 в ході будови.

Допомога Зах. Україні і Буковині. Запомогову акцію провадилось. Не робилось спеціальних кампаній, але постійно нагадувалось робітникам, що в шляхетських тюрмах сидить в голоді і страшних муках 6,000 політичних в'язнів, що їй потрібно фондів на боротьбу за визволення Зах. України з під шляхетського ярма і приєднання до Рад. України. Рівночасно на припоручення Буковинського Комітету Союз УРО рішив перебрати збірку фондів на Буковину. Ми не робили спеціальної кампанії на Буковинський фонд, тому, що ми вважаємо за нерозривну боротьбу наших товаришів, як проти шляхетської Польщі, так і проти боярської Румунії і нашу поміч як одним, так і другим. На Буковину вислано 200 дол., а 67 дол. на газету “Боротьбу”, що виходить в Чернівцях.

На фонд допомоги Зах. Україні зібрано від часу конференції до тепер \$4,438.89. Треба зазначити, що з приїздом тов. Пашука збірка на допомогівий фонд

збільшилась. Союз УРО не лише дбає про організування та освіту українських робітників в Америці. Ми маємо зв'язок з українськими робітниками в Німеччині, Бельгії і других краях. Вик. Комітет посилав книжки, а також і "УЩВісти" імігрантам, та старався відорвати їх з під впливу контрреволюціонерів. Навіть і матеріяльну допомогу маленькому гурткові українських робітників в Німеччині було віділено Союзом. Листи про це найкраще свідчать. З Рад. України ми дістаємо журнали, які розсилається по декотрих відділах. Нехай наші товариші знайомляться з літературою Рад. України. Зроблено старання, що орган Селянсько-Робітничого Союзу на Зах. Україні — "Воля Народу" — приходить до Америки в числі 400. Відділи продають і цим самим ширять добрі новинки про те, що робиться на українських землях окупованих Польщею.

Ще кілька слів до Комітету Жін. Секції і організування Робітничої Молоди. Комітет Жін. Секції через виїзд товаришок з Нью Йорку до праці літньої порою, майже три місяці не існував. А далше через відсутність т-ки Мороз і т-ки Найдан дібрано на їх місце т-ку Осінну і т-ку Іваночківну. Ми не розрізняли роботу Союзу УРО від Жін. Секції. Вик. Комітет провадив одну роботу. Коли були, які справи важніші, що виключно відносились до Жін. Секції, то для цього була спільна обміна думок. Для практичнішого ведення роботи в Жін. Секції буде треба створити Жіночий Виділ.

Що до організування Робітничої Молоди, то правду сказати на це питання не звернено належної уваги. До тепер існує три відділи Роб. Молоди. Будучий Вик. Комітет повинен звернути більшу увагу на організування Роб. Молоди. Природно, тут велику роль повинні відіграти учителі.

Загальний огляд діяльності Союзу УРО. Союз був в процесі реорганізації. Товариства, що перетворились на відділи, чи Робітничі Клуби не відчули себе відразу дійсними складовими частинами, органічною цілостю Союзу УРО. Ще і до тепер підносяться голоси в декотрих місцевостях: “а на що то належати до центра, до Нью Йорку. Чи то не все одно, що бути незалежним від Нью Йорку?”. Ці думки свідчать про хистке розуміння організації. Союз УРО є одинокою централізованою робітничою масовою організацією серед української іміграції в Америці. Єдність, злука всіх поступових елементів до громадської праці тут в Америці і матеріальна поміч рідному краю, ось засада на якій повинні лучитись всі робітники, всі Товариства і Клуби. Відділи по місцях працювали в міру своїх сил і здібности. Жіночі Товариства (а їх є 13) працювали добре. Очевидно, там де є здібніші товаришки і коли товариші допомагають, то робота провадиться більше і були кращі успіхи. Товариші замало помагають товаришкам в їх роботі. На це треба звернути більшу увагу товаришам і в будучім дати більшу моральну поміч товаришкам. Що до відділів взагалі, то ми мусимо згадати і лихі сторони. А ними є: Занедбання літною порою організаційної і просвітної роботи. Друге не учащення всіх членів на збори і занедбання плачення регулярно своїх місячних вкладок. Нам треба знати, що так як людський організм потребує у всіх порах року страви до нормального прожитку, так само і організація вимагає активності від членів у всіх чотирьох порах року. Сильну агітацію треба повести по відділах за активністю всіх членів у всіх порах року. Присутність на всіх зборах всіх членів є обовязкова. Збори треба робити короткі і живі. Плачення вкладок мусить бути регулярне. Без вкладок організація все одно, що без коріння дерево і хата без фундаменту. Про це було писано не раз в “УЩВістях”.

Вигляди для розвитку Союзу УРО є надзвичайно сприятливі. Патріотичний табір захитався. Гризота в нутрі їх, боротьба в релігійнім таборі, провал політичний в краю і на іміграції, зріст симпатії в масах до Радянської України, це такі прояви замітні і сприятливі для нас, що ми ніколи перед тим їх не мали. Атмосфера занечищена патріотичною хворобою прочищується; іміграція виздоровлюється і нащупує той ґрунт на яким ми збудували Союз УРО. Наша праця тут і поміч рідному краю заслужує на увагу всіх поступовіших елементів. Ці елементи прийдуть до Союзу УРО. Наша праця в організованню робітників і робітниць та робітничої молоді, наша освітна праця і поміч Зах. Україні і Буковині зверне на себе увагу і тих робітників, що ще може сьогодні є проти нас і нашої роботи. Вони сьогодні проти нас, а завтра будуть з нами. Мозолиста, неутомна праця всіх наших членів і робітнича дисципліна по відділах, солідарність і жертволюбивість членів і членкинь — ось що збільшить наші ряди, ось що забезпечує здоровий і бистрий розвиток Союзу УРО.

•

СПИС ВІДДІЛІВ І ТОВАРИСТВ-ЧЛЕНІВ СОЮЗА УРО.

Відділи Союзу УРО.

Нью Йорк, Н. Й., 2. Гарлем, Н. Й. Бронкс, Н. Й., 2. Бруклін, Н. Й. Ньюарк, Н. Дж. Джерзі Сіті, Н. Дж. Бейон, Н. Дж. Елізабет, Н. Дж. Пасейк, Н. Дж. Менвіл, Н. Дж. Філадельфія, Па., 2. Честер, Па. Бетлегем, Па. Джансавн, Па. Пітсбург, Па. Мікіз Ракс, Па. Йорквіл, О. Акрон, О. Клівленд, О., 2. Лорейн, О. Нью Гейвен, Конн. Бостон, Масс., 2. Рочестер, Н. Й., 2. Бофало, Н. Й. Гемтремк, Міш., 2. Дітройт, Міш., 2. Шікаго, Ілл., 2. Пулмен, Ілл. Гемонд, Інд. Мілвокі, Віс. Скрентон, Па. Вілкс-Берри, Па. Сиракуз, Н. Й. Вілінг, В. Ва. Неф, О. Юнгсавн, О. Когус, Н. Й. Гартфорд, Конн. Оліфант, Па. Шамокін, Па. Бінггамтон, Н. Й. Вест Сайд Нью

Йорк, Н. Й. Расін, Віс. Борн Сайд, Ілл. Менвіл, Н. Дж. Міннеаполіс, Мінн.

Товариства — члени Союзу УРО.

Т-во І. Цепка, відділ УРСююза в Шікаго, Ілл. Укр. Поступовий Дім в Іст Гемстид, Л. Ай. Т-во С. Мельничука, відділ УРСююза в Воррен, О. Укр. Просв. Товариство в Лоренс, Масс. Т-во ім. І. Франка на 15-тій вул. в Нью Йорку. Клуб ім. Т. Шевченка в Шікаго, Ілл. Радянська Україна, відділ УРСююза в Гемтремк, Міш. Відділ УРСююза ім. П. Шеремети, Дітройт, Міш. Т-во "Поступ", Лос Енджелос, Кал. Т-во ім. Шевченка, відділ УРСююза, Гудсон Н. Й. Т-во ім. Т. Шевченка, відділ УРСююза, Елізабет, Н. Дж. Т-во "Єдність", Ньюарк, Н. Дж. Роб. Театр. Трупа, Гемтремк, Міш. Укр. Роб. Дім, Гемтремк, Міш. Жіноче Т-во ім. Л. Українки, Ньюарк, Н. Дж. Укр. Роб. Т-во "Просвіта", Бруклін, Н. Й. Укр. Просв. Дім, Вест Дітройт, Міш. Укр. Роб. Діт. Школа, Бруклін, Н. Й. Укр. Жін. Т-во "Єдність", Норт Дітройт, Міш. Укр. Роб. Дім, Пулмен, Ілл. Просвітне Запомогове Т-во ім. І. Франка, Йонкерс, Н. Й. Укр. Просв. Клуб, Мускіген, Міш. Т-во "Злучність Родимців" і Т-во "Односельчан Звенигород", Нью Йорк, Н. Й. Укр. Просв. Роб. Дім, Пулмен, Ілл. Т-во ім. М. Драгоманова, Пулмен, Ілл. Т-во ім. І. Франка, Клівленд, О.

Делегати ставили цілий ряд питань, стараючись дістати про всі справи точні відомости. Ні одна справа не була оставлена без уваги. Кожний хотів знати подробиці про ті справи, які цікавлять членів на місцях і кожний одержав відповідь.

Після запитів розвинулась широка і безсторонна дискусія над справозданням Виконавчого Комітету. Делегати критикували Виконавчий Комітет в тих справах, де на їх думку не було виконано все як слід. Інші знов доказували, що Виконавчий Комітет виконав працю на стільки на скільки це було в його силах. Дискусія переноситься на слідуючу сесію.

ТРЕТЯ СЕСІЯ.

Головою сесії тов. В. Шевчук.

Продовжується дискусія над справозданням Виконавчого Комітету. Делегати доказують, що Вик. Комітет міг більше зробити в ділі організованню жіночих відділів, що треба було більше доложити енергії в цій галузі праці. Треба було також більше звертати уваги товаришам на те, щоби вони давали моральну поміч при організованню жіночих відділів.

Кінцеве слово від Виконавчого Комітету бере тов. Князевич і доказує, що зрозуміла річ, що могли бути помилки, бо в праці завісїгда бувають помилки. Але Вик. Комітет наскільки міг і наскільки обставини позволяли та товариші на місцях помагали виконав свої завдання.

Справоздання приймається одноголосно.

ЗВІТ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ.

Від імени контрольної комісії здає справоздання тов. Вишньовський. Заявляє, що жадних неточностей та надужить не знайдено. Книжки в порядку. Розходи і приходи стверджені відповідними посвідками. Відтак читає слїдуєчий фїнансовий звіт Союзу УРО від 1-го грудня, 1925 до 31-го грудня 1926 року:

ПРИХОДИ.

	Вкладки	Орг. фонд	Доп. фонд	Рїжні	Разом
Грудень 1925	— —	11.90	174.17	161.66	347.73
Сїчень 1926	23.80	— —	364.15	56.00	443.95
Лютий	42.75	— —	199.05	66.48	308.28
Март	33.60	— —	43.11	42.90	119.61
Квітень	76.70	69.50	360.34	16.35	522.89
Май	101.00	73.63	95.45	17.50	287.58
Червень	89.45	36.23	70.95	57.85	254.48
Липень	41.65	7.78	127.19	2.30	178.92
Серпень	71.30	— —	58.45	87.40	217.15
Вересень	101.75	3.00	73.75	101.10	279.60
Жовтень	112.60	— —	1,126.11	50.40	1,289.11
Листопад	86.40	30.00	627.01	107.40	850.81
Грудень	95.80	— —	1,119.16	60.35	1,275.31
РАЗОМ	876.80	232.04	4,438.89	827.69	6,375.42

РОЗХОДИ.

	Адмін.	Організація	Фонд доп.	Ріжні	Разом
Грудень 1925	107.40	— —	— —	25.44	132.84
Січень 1926	— —	— —	— —	68.54	68.54
Лютий	— —	16.90	— —	23.33	40.23
Март	100.00	— —	— —	5.50	105.50
Квітень	144.25	— —	1,562.00	10.71	1,716.96
Май	146.20	— —	— —	26.88	173.08
Червень	124.00	— —	1,026.88	28.00	1,178.50
Липень	150.00	70.00	5.00	1.00	226.00
Серпень	125.00	— —	24.88	1.90	151.78
Вересень	120.00	— —	40.75	14.60	175.35
Жовтень	150.00	— —	324.62	89.10	563.72
Листопад	125.00	— —	1,046.00	33.30	1,204.30
Грудень	123.00	— —	25.57	15.00	163.57
РАЗОМ	1,414.85	86.90	4,055.42	343.30	5,900.37

ПОВТОРЕННЯ.

Загальний прихід	6,375.42
Готівка з грудня 1925 р.	2,816.36

РАЗОМ	\$9,191.78
Загальний розхід	5,900.37

ГОТІВКА	\$3,291.41
---------	------------

ЗАМІТКА: Фонд допомоговий від 1-го грудня 1925 до 31-го грудня 1926 р.

Фонд Союзу за той самий час (прихід)	1,936.53
(розхід)	1.845.05

Остається	\$91.48
-----------	---------

Прибуло допомогового фонду	\$7,255.25
Розходу було	4,055.52

ОСТАЄ	\$3,199.73
-------	------------

За Контрольну Комісію:

В. Вишньовський, С. Студницький, І. Гринчук.

Після прийняття справоздання виголосив політичний реферат тов. Настасівський.

РЕФЕРАТ НА З'ЇЗДІ СОЮЗА УРО.

Шановні товариші делегати і товаришки делегатки. Ми покінчили зі справозданнями, ознайомились з усіма даними дотично нашої організації в теперішній час, отже покінчили, так би сказати, з рутинною з'їзду, що було конечним для того, аби правильно рішати усі справи, що стоять в переді наших нарад. Таким чином ми вже виконали поважну частину з'їздової роботи, хоч менше цікаву, однак потрібну. Мій доклад буде тим містком, по якому перейдемо від розслідчої роботи до конструктивного оформлювання наших постанов на майбутнє, до виготовлення планів, що будуть нам служили директивами до слідуючого з'їзду. Бо в дійсности, нім приступимо до дальшої роботи нам потрібно відповісти собі на слідуючі питання:

Чи покликана наша організація до життя інтересами українського робітництва на іміграції?

Чи трівкі підвалини нашої організації?

Чи перед нею перспектива розвитку, або навпаки?

Тільки тоді, коли ми вдумчиво розглянемо ці питання, провіримо нашу дійсність на іміграції і на основі цього прийдемо до висновку, що на повищі питання повинна бути відповідь — так, тільки тоді ми можемо бути певні, що наша праця не піде марно, що варта закотити рукави, подвоїти нашу енергію, начеркнути плани і — до праці.

А щоби зробити правильний висновок треба застановитис ьнад самим процесом повстання нашої організації і причинами, що її викликали до життя. Звідси питання: як повстав Союз Українських Робітничих Організацій?

1923 рік на іміграції знаменувався повним розкладом українських національних угруповань, що були експозитурами тої чи іншої політики певних кол в

краю. Петлюрівщина провалилася ще перед тим. Петрушевичівщина як раз тоді дістала найбільший, і, треба сказати, смертельний удар признанням представниками антанських держав за Польщею суверенітету над Галичиною.

Іміграція не могла не відчувати цього. Після ганебних операцій “патріотичної” інтелігенції з ріжними фондами і бондами, після провалу державницьких спекуляцій, після безнастанних змін орієнтацій, маса українського робітництва на іміграції, що в часі війни була кинулась до громадського життя, хоч і під проводом патріотичної інтелігенції, — розчарувалась, здеморалізувалась, стала цофатись назад під прапор “моя хата з краю” і “більше мене ніхто не обмане”.

Крім свідомої частини українського пролетаріату, що була зорганізована в Українській Федерації Робітничої Партії Америки і весь час свого існування вела корисну роботу для українського робітництва, ніякої іншої української організації в той час не було, аби могла відповісти вимогам іміграції. Тому, що У. Ф. Р. Партії Америки могла втягати до своїх рядів тільки таких робітників, що свідомі своїх завдань настільки, що визнають комуністичну програму, тактику і дисципліну революційної партії — показала потреба загально робітничої організації для українського робітництва, яка позбирала би все те, що ще не підлягало повному розкладу, повній деморалізації і ще бодай в части здібне працювати для добра перше всего української робітничої іміграції, тут, а також давати моральну і, по змозі, матеріальну піддержку своїм братам в боротьбі в краю.

І на тлі такої нашої дійсности 1923 року, власне при кінці, виринула ідея скликання **УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО КОНГРЕСУ**, на який були покликані представники від усіх українських організацій на іміграції, в яких гуртуються робітники, незалежно від

політичних чи релігійних переконань, з рівним правом голосу.

Після обширної дискусії, що велась в справі такого Конгресу в пресі пару місяців, майже півроку, мимо одностайного фронту усіх патріотичних організацій, що виступали проти такого конгресу, навіть дуже погано виступали, такий Конгрес відбувся 13-14-15 квітня 1924 року при участі поперх 150 делегатів, в наслідок чого повсталала наша організація — СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Які завдання Союзу? Вже програма Першого Українського Робітничого Конгресу вказувала, які справи стоять на порядку дня нарад, а слід за тим, що увійде в основу організації, коли така буде утворена на Конгресі.

1. Культурно освітня праця. (Школи для дітей, курси для неграмотених, лекції, відчити, дискусії і т. д.).

2. Видавнича діяльність. (Преса, наукові розвідки, підручники для шкіл).

3. Економічна діяльність. (Робітничі дома, кооперативи).

4. Охорона української іміграції.

5. Відношення до робітничого руху.

А дальше:

6. Відношення до старого краю.

Все те, як бачимо, справи, що ними живо інтересувалася і зараз интересується робітнича іміграція, бо це життєві справи, хоч розполітикована патріотична братія ігнорувала їх, вдоволялась самими збірками доларів, на річ того чи иншого націоналістичного "генія" політика. І тому не диво, що на Конгрес прибула така велика сила представників.

Як віднісся Конгрес до тих справ? — Власне це саме важне для нас.

Коли ви, товариші і товаришки, уважно переглянете резолюції, винесені на Першій Українській Робітничій Конгресі, а це безумовно треба зробити, там ви знайдете зафіксоване наше становище до усіх питань, що тісно зв'язані з нашим громадським життям.

В резолюції до культурно-освітніх справ Конгрес говорив, що “в капіталістичному суспільстві школа не дає освіти широким робітничим масам, не дає образумлення їхнім дітям. Завчасу діти робітників мусять покидати школу і найматися до праці, бо заробіток батьків не вистарчає на прокормлення родини. Властители фабрик, копалень, залізниць і т. д. користаючи з своєї сили і влади, платять робітникам можливо якнайменшу платню за їх тяжку, довгу працю. Якнайбільше робочих рук потрібно до відігнання марева голоду від робітничої рідні, — і не розвинена ще ні фізично ні умово дитина мусить йти до фабрики, до майни, на поле”.

Але навіть і ті діти робітника, що мають нагоду ходити до школи і викінчити, навчуться там хіба того, як ненавидіти робітничих змагань, як бути добрими і скромними рабами, готовими на кивнення пальцем любого паразита — батька та матір убити. Взагалі, буржуазна школа — протиробітнича школа. З неї виходять добрі страйколоми, добрі салдати для капіталістичних армій, але в ніякому разі не діти виховані в робітничому дусі, щоби уміли оцінити потребу робітничих організацій, значіння боротьби за кращі життєві умовини.

Сказане повище, — це оцінка Конгресом школи в капіталістичній країні. І кожний і кожна з вас скажете, що оцінка правильна. А раз признаємо, що буржуазна школа для робітничої дитини крім добрих сторін має і шкідливі, значить треба протиділати цьому шкідливому, розуміється, по змозі сил і уміння. І тому, виходячи з такої оцінки школи в капіталістичній країні, де наші діти не можуть виховуватися на добрих

членів робітничої сім'ї, як також, виходячи з тих обставин, що українська іміграція потребує навчати дітей українського письма і мови, що до того часу було за-недбано, або ця задача спочивала під опікою неграмотних дячків, Конгрес постановив дбати про розвій робітничих діточих шкіл там, де вже вони є і закладати робітничі діточі школи там, де ще їх нема, а моглиб вдержатися. Побіч навчання дітей української мови їм будеться подавати також предмети, що дадуть можливість дітям розвинути ся на свідомих членів робітничої кляси, зі зрозумінням її інтересів, її завдань.

Рівнож Конгрес звернув увагу на потребу повести систематичну освітню роботу серед робітників взагалі в ціли поширення світогляду робітничих мас, вщиплення в них зацікавлення до здобутків різних галузей науки, пробудження у них свідомости клясових інтересів робітництва. В тій ціли постановлено уряджувати лекції, віча і т. д.

Оцінюючи можливости переведення тих постанов в життя Конгрес ясно здав собі справу з тої дійсности, що серед робітничої іміграції надто обмежені сили, отже постановив організувати Учительські Курси, що бодай в части моглиб підготовитись громадки охотників до праці в першу чергу в школах.

В дальших резолюціях Конгрес ствердив, що українське робітництво в Америці мусить бути тісно звязане з американським робітничим рухом, а головню юнійним рухом, що відиграє важну ролю в боротьбі за поліпшення робітничої долі, за підвищення платні, за кращі умовини праці і т. д.

І константуючи дійсний стан в юніях, де реакційні лідери знаходяться на услугах фабрикантів, що в дійсности так і зараз є, Конгрес заявив: "Ми мусимо вступати до юній, аби разом з усіма іншими робітниками вести щоденну боротьбу в усіх економічних справах

проти визискувачів, аби рівночасно змагати піднести юнії на уровень клясової свідомости, стреміти до з'єднання істнуючих фахових юній в індустріяльні і спонукати їх до рішаючої боротьби проти капіталістичної кляси."

Визнаючи конечним для робітничої кляси не тільки ведення боротьби на економічному ґрунті, але також і на політичному, Конгрес заявився за піддержкою руху, що вже ведеться від кількох років в Америці за створенням Партії Праці, незалежної від буржуазії, робітничої політичної партії, що охопила би усі робітничі та бідно-фермерські організації.

Товариші і Товаришки! Вам відомо про заходи американських капіталістів перетворити чужинецького робітника в середньовічного раба. Вже від років реакційні сили носяться з ріжними проектами, що дали би їм спромогу правно зробити з чужинецьких робітників страйколомів, відірвати їх від цілости робітничої кляси тієї країни певними соціальними обмеженнями. Втій цілі проектується реєстрація в найбільше витонченій кримінальній формі. Вже тоді, коли відбувався Конгрес ця справа була на порядку дня. І Конгрес не прогавив її а сказав українським робітникам, що буржуазія стала робити заходи в цілі більшого закріплення своєї влади в цім краю і придумує нові способи поневолення робітничої кляси, що її частиною являється і українське робітництво. Обмеження іміграції і реєстрація чужинців є одними з тих способів буржуазії на поборювання робітничого руху в Америці. Перший з них є вже уведений в життя, а другий, тобто реєстрація, є законопроект, проти якого саме тепер виступає з протестами усе свідоме американське робітництво.

Ввиду того Український Робітничий Конгрес закликав всіх українських робітників в Америці, щоби вони не відносились байдужно до тої справи. В кожній громаді, в товаристві, брацтві чи якій иншій орга-

нізації треба цю справу підносити, розбирати і приймати відповідні ухвали.

В ради для охорони чужинецьких робітників, що вже існували в той час — Конгрес радив українським організаціям досилати своїх представників, аби спільно з прочими робітниками старатися не допустити до наложення нового ярма на робітників.

Ось які завдання, товариші і товаришки, що увійшли в основу нашої організації. Але це ще не все. Це тільки одна частина, дуже важна, що впливає з щоденного нашого життя, нашої нужди. І це вже вказує, що організація, яка зобов'язується виконувати цю роботу, що ми повище зазначили, вповні оправдує своє існування. Така організація дійсно покликана потребами. Але наша організація має ще другі не менше важні задачі. Боротьба наших братів на окупованих польськими панами, румунами і чехами землях, не може не інтересувати нас.

Ми мусимо допомагати цій боротьбі. І хоч ми безпосередно не можемо брати участі в ній, то все таки ми можемо багато допомогти матеріально. А навіть моральна піддержка має своє не мале значіння. І Конгрес в резолюціях зафіксував своє відношення до такої важної справи тим способом, що ми маємо піддержувати революційний рух на Західній Україні. Але той революційний рух визнаємо революційним тільки тоді, коли він несе селянинові землю і робітникові фбрику та обом їм владу, як рівнож змагає до соборности усіх українських земель в одну Радянську Україну в союзі з такимиж радянськими республіками.

Такими двома ланцухами прикріплена наша організація до сильного і здорового організму робітничої іміграції; з одної сторони робота на іміграції, робота подиктована нашим імігрантським життям, а також, як частини робітничої класи тієї країни — умовинами, що в них живемо; з другої сторони — обов'язком

зглядом тієї країни, з якої ми вийшли і не можемо не інтересуватись її судьбою.

Що таке Союз Українських Робітничих Організацій? — Таке питання ставлять нам часто як наші вороги так і приятелі. Одні кажуть, що це є ліва націоналістична організація, свого рода в новім виданні небіжка “Федерація Українців”, а другі вважають її за якусь “праву” робітничу організацію, “соціалістичну” теперішнього часу. Коли ми зважимо добре завдання нашої організації, постанови Конгресу відносно робітничих і національних справ, тоді нам дуже легко відповісти на поставлене питання.

А відповідь наша буде така: і одні і другі помиляються. Наша організація не є націоналістична в дійснім розумінню того слова, не є нею навіть тоді, коли прищипимо їй цей ярлик “ліва”. Не є вона ніякою “правою” організацією, хоч би також з додатком “робітничача.”

Всяка організація з націоналістичною ідеологією, чи то вона “ліва” чи “права,” ріжниця між такими не велика, в основу своєї діяльності кладе постуляти, що ніби відбивають змагання національної окремішности, а в дійсности змагання буржуазії даної нації до гегемонії над иншими націями, отже до поневолення їх, або, коли дана нація поневолена, в таким випадку національні організації висувають постуляти визвольної боротьби даної нації перше всего і виключно зводять цю боротьбу за національне освободження.

В першім випадку такі націоналістичні організації є знаряддям пануючого капіталізму, його імперіалістичних апетитів. В другім випадку, коли дана нація поневолена, націоналістична організація, що нею завжди кермує “поневолена” буржуазія, прибравши позу боротьби за національну волю, на ділі веде боротьбу за свої інтереси, боротьбу, що зводиться до торгів і компромісів, а масу послідовників вважає за обект тих

торгів з пануючою буржуазією. Зрештою, не знаємо випадків, щоби якась націоналістична організація повела боротьбу за національне визволення аж до кінця і таке визволення досягнула для працюючих мас даної нації. Навпаки, досвід учить нас, що не можна досягнути національної волі без економічної, без соціальної волі. Примінивши це до української дійсності кожному зрозуміло, що на землях Західної України, де поміщик є всевладним паном, в його руках скопичена земля, без чого не може жити селянин, отже існує економічна неволя, там рівночасно і національна неволя шаліє без порівняння. І коли хоче український селянин на Західній Україні бути свободний то мусить не тільки прогнати польського пана-дідича, але й українського разом з ним. Бо тільки тоді, коли матиме селянин і робітник в своїх руках средства продукції, — тільки тоді вони матимуть змогу свободно розвивати своє господарство, свою національну культуру.

На Радянській Україні, звідки прогнано поміщика і фабриканта, землю передано селянинові а фабрику робітникові, мимо того що національно відсталі були української маси, там і національна воля прийшла рівночасно з соціальною. З того і висновок, що національна воля для кожної нації можлива в умовах робітничеселянської влади, можлива на ґрунті капіталістичної влади.

Ми також знаємо з досвіду класових боїв, що капіталістична кляса ділає в порозумінню, що в разі загрози зі сторони поневолених мас, одні другим приходять з допомогою подавити повстання поневолених. Пролетарська революція в Росії дала нам досить доказів, що навіть англійські капіталісти слали свою армію боронити захитану владу російської буржуазії. Бачимо зараз боротьбу в Китаю і відношення до тієї боротьби капіталістичного світа. Звідси робимо висновки, що боротьба робітничих мас і поневолених народів мусить вестись при взаємній підпомозі одних дру-

гим. Коли китайський народ має можливість освободитись з ярма європейського і американського імперіалізму, то це буде завдяки піддержки робітничої кляси і Радянського Союзу. Тим способом ми проти національної обмеженности робітничої кляси, чим відзначається націоналістична організація, хоч і буржуазія і її наймити, що стоять в проводі такої, завжди тишком-нишком поза плечі обдурених ними робітничих мас еднаються з буржуазією інших націй.

Це погляд нашої організації, і, як бачить всякий, що не має вона нічого спільного з ніякими націоналістичними таборами. В конкретних випадках наша організація може піддержати таку чи іншу справу, корисну для українських працюючих мас, навіть тоді, коли дана справа висунена націоналістичним табором. Але поза тим, ми задержуємо завжди свій світогляд.

Не є ми також “правою” робітничою організацією в нинішнім змислі того слова, як це звикли називати соціалістичні організації і т. и. Так як не віримо в можливість національного визволення без соціального, так як не віримо в успіх боротьби поневолених мас в рамках національної обмеженности, так само не віримо, що без повної перемоги над капіталізмом силою революційних боїв, а якимись частинними реформами можна досягнути національну і соціальну волю. Звідси висновок, що ми не визнаємо реформізму, що є святая-святих для так званих правих робітничих організацій.

Отже розглянувши цю справу ми кажемо: Союз Українських Робітничих Організацій є робітничою організацією, не тільки по назві але й по суті. Уся його робота, усі ділання звязані ідейно чи органічно з інтересами українського робітництва в першу чергу в Америці, що становить частину американської робітничої кляси, а дальше з інтересами всього українського робітництва, що є частиною робітничої кляси цілого світа.

І дальше: СоюзУ. Р. О. є організацією масовою,

стремить до об'єднання широких кругів українських робітників на іміграції і не претендує на якесь провідне політичне тіло в класовій боротьбі цієї країни. Таким політичним керівником визнає революційну політичну партію американського пролетаріату. Однак, як робітнича організація, що ставить собі за ціль ширити між українською іміграцією освіту, свідомість та розуміння суспільних і горожанських прав з точки зору інтересів робітництва, наш Союз піддержував і буде піддержувати всяку боротьбу робітничої класи як в політичній так і економічній площині. Всяка боротьба за кращі життєві умовини, за побільшення заробітної платні, за право організуватись, як рівнож всякі заходи організувати незорганізованих, за створення масової політичної партії робітничої класи розглядається Союзом як конечні етапи до остаточної перемоги робітничої класи і як такі, знаходили і знайдуть в Союзі Українських Робітничих Організацій прихильне відношення і піддержку.

**
*

І так, товариші і товаришки, ми вияснили собі причини, що покликали нашу організацію до життя. Ми вияснили собі основні завдання нашої організації. Зараз ми повинні в коротці переглянути нашу дотеперішню діяльність, оскільки ми виконали постанови Конгресу і які перешкоди стрічали.

Я не думаю вичислювати усі подробиці з нашої діяльності. Вже в звіті секретаря багато сказано про такі речі і тому я обмежусь вказанням на деякі слабі сторони нашої організації і роботи.

Перше що давалось нам відчувати, і то навіть болючо, це те, що після Конгресу для виконання усіх постанов ми оснували організацію, яка своєю органічною структурою не дуже то могла стати на висоті свого звання. Слабі зв'язки місцевих органів з центром ділали від'ємно, не можна було скоро і на час завізвати організацію до чину. І за рік часу показалося ко-

нечним зміцнити організацію, більше зцентралізувати і встановити індивідуальний вступ членів. Хоч це справа організаційної натури, але власне через недомагання ми терпіли в нашій діяльності. Цю справу вже залягоджено, і, думаю, з'їзд вповні одобрить та на дальше ще тісніше скріпить організаційну структуру нашої організації.

Коли ми сьогодні переглядаючи постанови Конгресу зупинимось на їхнім переведенні в життя, то побачимо, що повстало цілий ряд діточих шкіл, декуди робітничі доми, видано шкільні підручники, устроїно учительський курс, посиалось організаторів і т. д.

Я не маю точних даних скільки чого зроблено. Про те на місцях товариші знають. Але тим ми не будемо хвалитись. Це, розуміється, додатна сторона нашої організації. На нашому з'їзді ми краще вкажім собі на від'ємні сторони. А вони є поважні, і власне з'їзд мусть подбати коли не зліквідувати їх зовсім, то бодай в части усунути їх.

Почну від діточих шкіл. Є їх в нас споре число. І можна ще більше з'організувати. Отже що до кількості ми можемо погратулювати собі. Але що до якості, так тут вже, товариші, біда. І причина цьому — брак учителів взагалі, а з'окрема брак відповідних учителів. Про це ми будемо говорили в окремій точці, де комісія предложить нам пропозиції.

Пропоновано було на Конгресі підняти кампанію за організованням шкіл для навчання неграмотих. Ця справа після Конгресу пішла в забуття. Хоч пару разів пригадувалось в пресі, але мало хто звертав уваги на місцях.

Видавнича діяльність в нас хромає на обидві ноги. Рішення відносно тої справи то в нас вони є прекрасні. До них додати мабуть нічого не прийдеться і теперішньому з'їздові. Але треба буде розглянути матеріальні можливості такого видавництва. Брак

фондів на видавання літератури — ось як можна одним реченням представити стан нашої видавничої діяльності.

Не краще в нас справа стоїть і з об'їздними організаторами та організаційними робітниками взагалі. На місцях товариші глядять в сторону центра, а центр не може допомогти через обмеженість робітників з браку матеріальних средств. Все те спричинює цілий ряд менших і більших від'ємних сторін нашій організації.

Намічені мною самі головніші дефекти в справі культурно-освітньої праці. Однак, товариші і товаришки, це не значить, що ми нічого не зробили. Вже та кількість діточих шкіл, хоч якість їх не вповні відповідна (однак краща як в парафіяльній школі!) свідчить про те, що роблено по змозі. Видано, навіть коштом задовжености Друкарській Спілці “Робітник” конечні шкільні підручники, три календарі і пару брошурок.

Крім цього, товариші і товаришки, ми мусимо визнати одну з важливих наших помилок чи занедбань, що треба приписати Виконавчому Комітетові. Приняті Конгресом резолюції повинні були стати основою виховавчої роботи самих наших членів і симпатиків. А тим часом ми не доцінили того значіння. І я певний, що 90% нашого членства мало обзнайомлені з тими резолюціями, а коли навіть і читали їх, то все таки не так, як треба, зрозуміли. Наслідки цього найкраще виразились у відношенні до будови Робітничих Домів, що деякі групи робітників на місцях, не роздумавши як слід справи, взяли до будови дому спускаючись на зовнішню допомогу, а деякі отверто заявляли, що Союз УРО допоможе. На будуче Виконавчий Комітет повинен головніші резолюції популярно пояснити чи то в пресі, чи в особних брошурах.

Також потрібно більше звертати уваги на справи, що тичаться самої імїграції в звязку з ріжними драч-

ками в противинх нам таборах. Ми не завжди відповідали з нашого становища на такі питання як драчка попів з патріотами за Франка, церковний конфлікт, різні зміни орієнтацій та інші важніші справи, що безумовно цікавили широкі круги українського робітництва. Ми недоцінювали значіння тих питань. Отже це були помилки, яких на будуче треба уникати.

Ми ще менше зробили в справі загально робітничого руху. Хоч неможна сказати, що зовсім нічого не зроблено. В справі оборони чужинецьких робітників брали участь наші організації в загальних кампаніях проти змагань реєстрації, також ЦК вислав своїх делегатів на подібні конференції. Однак, під тим зглядом працю треба скріпити.

В справі юній, зараз в нас трохи краще як було років два тому назад. Ті наші члени, що являються членами юній, завжди піддержували боротьбу робітників проти юнійної реакції. І взагалі, коли взяти за примір пасейський страйк, наша організація зробила все можливе для матеріяльної допомоги страйкарям, як рівнож моральної.

Ми думаємо, що в тій площині робота нашого Союзу піде по виточеній лінії Конгресом, з певним укріпленням. Тим більше зараз, коли проти робітників мобілізується єдиний фронт не тільки буржуазії та її могутньої преси, але і юнійна реакція в тім фронті займає не останнє місце. Також в політичній площині ми піддержимо змагання робітництва утворити свою політичну партію.

**

Ця робота, про яку я намітив повище, головно про її від'ємні сторони це робота тут, на іміграції, на місці. По ній ми можемо судити, як слабо ми спаяні з практичним робітничим рухом тієї країни, мимо цього, що в резолюціях, то є в засаді, ми зуміли підступити до самої справи як слід. Отже з'їзд мусить констатувати ці недостачі і в майбутньому ми повинні усу-

нути їх. А тепер, товариші і товаришки, ми перейдемо до розглянення нашої роботи що її передбачали постанови у відношенню до старого краю. Під тим зглядом ми багато більше проявили нашої енергії, багато більше зробили.

Як в резолюціях було зафіксовано, що ми піддержимо революційний рух на землях Західної України. І сьогодні ми можемо бути спокійні за правильність нашого рішення. В дійсности тільки такий рух можна назвати революційним, що змагає до насильного повалення шляхецької влади на Зах. Україні, а на місце тої становить владу робітників та селян і всякі прочі псевдо-революційні рухи на землях Західної України, як це вже бачимо тепер, були пустяками, сьогодні вони не існують. І всі ті угруповання на іміграції, що їх колись дурили різними боївками патріотичними, національними революційними партіями, тільки тому аби від них виманити грошей, повинні нині заявити, що вони помилялись. Наша віра і переконання в силу маси сьогодні підтверджені досвідом. Коли загрожує що шляхті на землях Західної України, так загрожує їй комуністичний рух, комуністична партія, революційне робітництво і селянство що йде під прапором комуністичної партії. І наша орієнтація все була, є і буде на ті сили революції.

Тільки така революція дасть соціально і національно поневоленому віками українському селянинові і робітникові повну волю і здійснить його бажання стати господарем не тільки в своїй хаті, але в цілій країні і в спілці з трудящими других країв і народів будувати своє життя.

Виходячи з такого заложення ми робили все можливе, аби прискорити здійснення тих ідеалів. Ми давали допомогу як моральну так і матеріальну тим борцям, помагали політичним в'язням, ми відгукались на усі їх зазиви. Не кажемо, що більше вже не можна нічого зробити. Можна і ми постараємось. Про це бу-

де реферат посла Пашука, представника українських селян і робітників Західної України.

Рівнож нав'язані нами зносини із Закарпатською Україною. Як відомо, та відірвана довгими роками галузь українського народу щойно тепер, під проводом комуністичної партії, відживає національно. Вони потребують нашої допомоги. І більше тут, на іміграції, чим в краю. З'їзд буде мусів і цю справу розглянути і по змозі сил і можливості Союз повинен допомогти українським працюючим із Закарпаття зрозуміти хто вони і взятись до організаційної роботи.

Великі труднощі звязків з буковинським революційним рухом. По довгих стараннях остаточно також вдалось навязати зносини і треба гадати, що ці зносини вже не будуть перервані, а наоборот, ще більше скріпляться.

До Радянської України ми завжди відносились як до держави, в якій робітники і бідні селяни чуються повними господарями і згідно з можливостями та потребами провадять своє господарство так, як їм вигідно і можливо.

Крім цього, Україна відродилась національно тільки завдяки радянській владі. Виходячи з такого заложення, ми, як робітники і як українці повинні на кожному кроці обороняти теперішню владу на Україні від нападів буржуазних наймитів.

Свідоміша частина українських робітників від самого початку революції, руководячись законами суспільного розвитку стала була по стороні радянської влади навіть тоді, коли проти неї буржуазія була виставила псевдо-національну інституцію Центральну Раду. І сьогодні історія показує правильність поглядів тої частини. Очевидно, ми як Союз, не можемо признати за собою таких претенсій, бо ми тоді заманіфестували своє братське відношення до Радянської України, коли вона вже поборола контр-революцію і почала відбудовувати своє господарство.

Приймаючи основи нашої організації встановлені Конгресом за вірні, ми можемо далі укладати плани нашої праці. А що ці основи вірні, не приходить сумніватися. Ті самі умовини, що існували в часі становлення нашого Союзу, зараз розвинулись ще більше у користь наших постанов. Коли 1923 року націоналістичні табори тріщали від власних протиріч, розкладались в наслідок своєї безпринципності, то сьогодні ще яскравіше вони демонструють своє безсилля, дусяться у власному сусі. Немає в них ні живучості ні перспективи. Друться між собою і сами собі не можуть пояснити за що іменно друться.

Ми знаємо, що ця констернація викликана положенням в краю. До тепер усі українські націоналістичні організації були експозитурами тої чи іншої політичної групи в краю. В краю зараз ці політичні групи стали перед лицем назріваючих боїв пролетаріату і селянства з польською шляхтою, в наслідок чого має наступити повалення шляхецької влади на землях Західної України і злука всіх українських земель з Радянською Україною. Таким чином заставлена українська буржуазія і дрібні крамарчуки вибрати шлях: або з революцією проти шляхти і за радянською владою, або проти революції, отже проти радянської влади а тим самим за шляхтою і за певним порозумінням з нею. Будучи класово поєднані зі шляхтою, українська буржуазія вибирає другий шлях. Таким чином і українським націоналістам в Америці приходить стати на таку ж саму п'ятформу. Однак це для них гра з вогнем і вони знають це. Маса українського робітництва настроєна проти шляхти, а провідники проти Радянської України. І не диво, що їм в таких умовах не можливо повести ніякої роботи, бо й нема в них ніякої орієнтації, з якою явно могли би виступити перед маси, нема ніякої політики, отже гублять свою енергію в нерозумній боротьбі між собою.

Ми зараз на передодні 1927 року маємо перед собою ось яку картину з української іміграції: з одної сторони поли на чолі з католицьким єпископом і з другої одна з найбільше впливових націоналістичних газет, "Свобода", на чолі з інсургентами, взаємно побоюють себе за того чи іншого голову церкви, за те чи мають женитись попи чи ні, за те чи мають попи правити молебні по Франкови чи ні і т. д. Все це справи, що виїдженого яйця не вартують, а про те від нічого робити їм і це робить приємність.

Групка політичних крутіїв, що ріжними махінаціями вдерлась до проводу скрентонською організацією, також доспіває свою пісоньку. Гетьманська Січ розлізлась. І взагалі, січова ідея в Америці знайшла такий пригожий ґрунт як виноград на Сибірі. Хоч робляться заходи деякими реформаторами заснувати другу Січ, "демократичну", то все те пустяки, нічого з того не вийде, хіба що прискорять ліквідацію старої Січі.

Одинока частина української іміграції, що має витичену лінію як у відношенні до старого краю так і до потреб іміграції тут, це та, що з'організована в Союзі Українських Робітничих Організацій. Такі об'єктивні умовини існують зараз серед української іміграції. Отже нашим обов'язком буде розвинути широку кампанію за втягненням в наші ряди усіх тих робітників, що бажають зайнятись корисною роботою на громадській ниві тут і допомогою нашим братам в краю.

Як бачимо, умовини сприяючі для такої роботи. І наш клич повинен бути в МАСИ! Організуймо їх, не вдоволяймося єдино тим, що ворог здез'організований. Власне коштом його дез'організованости пріспішім процес робітничої організованости.

І так: на поставлені нами запити, чи покликана наша організація до життя інтересами українського робітництва на іміграції? Ми сміло відповідаємо — так!

Чи трівкі підвалини нашої організації? — так!

Чи перед нею перспектива розвитку? — так!

Товариші і товаришки, наша організація поставлена на трівкі рельси, скеровані по правильному шляху, і нам остає тільки удлучити лъокомотиву, додати бiльше енергiї, а на слiдуючий з'їзд нашого Союзу ми будемо нараховувати тричі бiльше членiв як зараз.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РЕФЕРАТ.

(Виголошений тов. Князевичом.)

1. Організованнâ робiтників.
2. Організованнâ робiтниць.
3. Організованнâ робiтничої молоди.

Які цiли Союзу УРО?

В статутi говориться: “Союз УРО є добровiльною спiлкою українських робiтничих органiзацiй та поодиноких членiв українського суспiльства в Сполучених Державах, яким лежить на серцi пiднесення свого освiтньо-культурного та морального рiвня у всiх дiлянках громадського й особистого життя”.

А далше, що до цiлий говориться: “Обстоюючи в принципi всяку хосенну для робiтничої класи полiтичну дiяльнiсть, Союз УРО, як з'органiзоване тiло, є неполiтичний, а в справах матерiяльного характеру його мета є виключно культурно-освiтня й допомогова, без нiяких фiнансово-комерцiйних мотивiв”.

Отже, як бачимо, то Союз УРО не має тої остаточної цiли робiтничих змагань. I Союз УРО, як не полiтична органiзацiя не може мати тої остаточної робiтничої цiлi. Полiтичнi органiзацiї, то є Партiї, мають свою остаточнi цiли. Коли це буде партiя пануючої класи, то цiлею її буде панувати над робiтниками, а коли це буде партiя революцiйного робiтництва, то цiлею її буде скинути те пановання пануючої класи.

Одначе Союз УРО має на цiли помагати тiй полiтичнiй дiяльностi, що приносить користь робiтни-

чому визволенню. Тим самим Союз УРО є зв'язаний посередньо з остаточною цілею робітничої кляси.

Які завдання має перед собою Союз УРО?

Щоби мати успіхи в організованню робітників, то кінцевим є знати про завдання організації до якої ми приєднуємо робітників. Робітникам повинно бути ясно і зрозуміло для чого їх організується, що перед ними стоїть до виконання, то є, які є завдання організації. Отже в статуті Союзу УРО є ясно означені завдання. Там сказано так: "Завданням Союзу УРО є: Перш за все ширити серед української імміграції освіту, свідомість та розуміння суспільних та горожаснських справ і подавати всяку ідейну, моральну й матеріальну поміч своїм членам в їх громадській діяльності, а в додатку до того помагати українському трудовому населенню Західної України, Буковини і Закарпаттю в його змаганнях до економічного, політичного і національного визволення".

Отже ми вже маємо пояснення, які є цілі і завдання Союзу УРО. Вони є наші, вони відповідають загально нашим робітничим інтересам. Розходиться гепер про те, щоби це й ті робітники знали, що ще не є з нами, що ще є проти нас. Жаден робітник не може бути свідомо проти своїх інтересів, проти тих думок і цілей, що впливають з його життєвих умовин. Всі ті робітники і робітниці, що тепер є проти нас, проти Союзу УРО вони є несвідомі, вони виступають несвідомо проти нас. Ставши свідомими, вони будуть з нами, вони будуть в Союзі УРО.

Щоби мати бажані успіхи в організованню робітників, то перше всего треба знати, бути свідомим про потреби і вимоги робітників. Також треба знати, що за причини є на перешкоді робітникам до організації і освіти. Фаховий лікар шукає перше за причинами слабости свого пацієнта. Знайшовши причину, тоді знає що треба робити, якої треба медицини на вигоєння слабости. Одною з найбільших перешкод в орга-

нізованню робітників є не знання суспільних відносин, громадських справ та обов'язків, як людини в теперішнім громадським устрою.

Не мало шкодять робітникам в їх організованню різні затемнителі народу, які носять назву “патріотів” Різні патріотичні організації не дбають про організування та освідомлення робітництва. Не закликають до читання наукових книжок. Ця робота мусить бути виконана нашими відділами, нашою пресою, роботою на місцях кожного члена і членкині.

Організування робітниць.

Життєва практика навчила нас, що не лише треба організуватись робітникам, але також треба організуватись й робітницям, яких число не менше від робітників. Розвиток науки і поступу не лишив по заді жінок робітниць. Робітниці брали поважну участь в боротьбі за кращі права, за краще життя в суспільстві. Історія дає нам приміри, в яких відиграли важну роль робітниці. Робітничий рух не може поступати вперед широкими кроками без участі жінки.

Правда, що неволю і утиск переживали робітниці в більшій мірі від робітників. В громадських справах ще і тепер жінка робітниця не має рівних прав з мущиною. Цю нерівність витворила пануюча кляса. Проти такої нерівності ведуть боротьбу, як свідомі робітники так і робітниці.

Для організування робітниць всюди є сприяючий ґрунт. Хоч правда умовини організування троха тяжчі від організування робітників. Хатні і родинні обставини в дечім перешкаджають робітницям вступати до своєї організації, але те все треба поконати і без всяких оправдань треба всюди організувати жіночі Товариства — відділи Союзу УРО. Одначе тут товариші, які вже стоять в організації багато можуть допомогти в організаційній праці жінкам робітницям. Наш клич повинен бути: Товариші організуйте своїх жінок!

Практика показала, що декотрі жіночі відділи багато більше можуть зробити, як товариші. В продажі літератури, збиранню пресового фонду, далеко краще вивязуються товаришки від товаришів. До цього часу ми маємо поверх десять жіночих відділів і кілька товариств, що є членами Союзу УРО. Їх повинно бути більше. І їх буде більше. Їх має бути більше.

Організування робітничої молоді.

Пануюча кляса звернула пильну увагу на виховання дітей в дусі ворожім до робітничих змагань. Пануюча кляса виховує робітничих дітей на щирих оборонців теперішнього несправедливого громадського порядку. Затроює діточі мозги шовінізмом, релігією і мілітаризмом. Виховує на скебів і розбивачів робітничих організацій. Підчас страйку часто бачимо, як студенти займають місце страйкуючих робітників в ролі скебів. Одним словом робітнича молодь деморалізується пануючою клясою. Нам треба звернути пильну увагу на організування молоді. При кожному відділі Союзу УРО повинен бути з'організований відділ молоді. По відділах треба завести і фізичну культуру. До тепер ми маємо лише кілька відділів робітничої молоді. Обов'язком кожного відділу Союзу УРО старатись, щоби в скорім будучім повстав відділ робітничої молоді.

Форма організації Союзу УРО.

Що до форми організації, то змін не треба робити жадних. Практика показала, що теперішня форма організації Союзу УРО є найвідповідніша. Організуються нові відділи, перетворюються готові організації на відділи, товариства стають членами Союзу УРО і безпосередньо вступають члени до організації. Вступ малий і вкладка невелика. Одним словом Союз УРО є приступний для всіх тих робітників і робітниць, що бажають виконувати його завдання, означені статутом. Правда, що дещо треба буде відкинути і додати до статута.

Як організувати членів?

Це одно з найважливіших завдань, а легке до виконання. До цього часу не всі члени звертали серйозну увагу на організування нових членів до Союзу УРО. Там де на це звертано більшу увагу, там і показались кращі успіхи. Ось товариші в Клівленд з'організували протягом одного місяця близько 15 нових членів. На кожнім підприємстві повинен бути один товариш приготований з коротенькою промовою про Союз УРО і закликати до вступу нових членів. Можна мати готові аплікації і вписувати членів, а на зборах остаточно приймати до відділу. При кожнім відділі повинен бути з'організований організаційний комітет з трьох членів, який мав би на увазі виключно дбати про організування членів в даній місцевості. Це саме повинно бути і з жіночими відділами.

Поміч Рідному Краєви.

Організована поміч — це дійсна поміч. До тепер одинокий Союз УРО займається дійсною допомогою визвольному рухові в старім краю. Чим більше буде належати робітників до Союзу УРО, тим більша буде матеріальна і моральна поміч нашим братам в старім краю.

Заключення.

Дві передумови мусять пам'ятати члени Союзу УРО відносно його зросту і успіху в праці. Перше: дисципліна і солідарність. Кожний член повинен чувтись з'обов'язаним перед організацією, перед вибраним тілом відділу і цілим Союзом УРО. Взаємовідносини між членами мусять бути товариські, доброзичливі. Не треба заїдатись ні в особистих, ні в організаційних справах. Організація має бути понад все і перша. Тоді лише ми будемо гідні назви організованих робітників. Тоді ми лише будемо відповідати організаційним завданням.

Організування нез'організованих і освідомлення

несвідомих — ось наші завдання, ось наша робота, яка чекає нас до виконання по з'їзді. І ми зможемо легко перевести в життя ці пекучі завдання, коли ми будемо пам'ятати про вище сказані передумови, то є, дисципліну і солідарність.

Після реферату над кожним питанням порушеним докладчиком розвелась широка дискусія. З'окрема було уділено багато уваги питанню організовання жінок робітниць. В цім питанню багато корисних думок було піддано товаришками делегатками.

СЕСІЯ 4.

На 4-тій сесії вибрано головою тов. А. Питляра. Від імени організаційної і статутової комісії дає звіт тов. Д. Бориско.

ЗВІТ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

Союз Укр. Роб. Організацій, будучи одинокою серед української іміграції в Америці організацією, що своїми принципами, цілями і завданнями відповідає вповні класовим інтересам цької іміграції в культурно-освітніх та інших справах, означених своїм Статутом, мусить в першу чергу опиратися на практичних і доцільних організаційних основах.

В тій цілі потрібно, в міру зросту і розвитку Союзу УРО, поліпшувати його Статут, творити нові організаційні форми та заводити такі зміни в його організаційній будові, які являються вимогою нових відносин і нових потреб цької організації і її членства.

Саме в теперішню пору, після трьох років існування Союзу УРО, Другим З'їздом цької організації визнано доцільним і для розвитку Союзу хосенним увести в життя в можливо найближчому часі слідуючі постанови, що мають зазначитися так відповідними змінами в Статуті, як і в діяльності виконавчого комітету Союзу і його місцевих органів:

Поправки до Статуту Союзу УРО.

§ 3. Счеркнути точку є). В точці ж) по словах “робітникам в Зах. Україні” додати “Буковини і Закарпатської України”.

§ 4 і § 5. Поставити оба параграфи під заголовком “Адміністрація”. Счеркнути в § 4 усе, що сказано по словах “бюрову установу”.

Завести Окружні Комітети.

§ 8. В першій уступі счеркнути слова “всіх або більшості”. Членська оплата до центральної каси: 25 ц. вступне і 10 ц. місячно.

§ 11. Скасувати членські декларації. Членів приймають відділи за посвідченням двох членів, а як засновується новий відділ, то його основники, а бодай оден з их, щоби був знаний Центр. Комітетові. Відділи повинні мати чартер, і в тій цілі ціла Організація повинна бути зачартерована.

§ 12. В першій уступі счеркнути слова “не безпосередню матеріальну його користь, але”.

§ 13. Скасувати Ширший Виконавчий Комітет.

§ 17. Делегатів на З'їзд посилають відділи, члени-товариства і Окружні Комітети. На кошта, злучені зі З'їздом, делегати відділів привозять від членів означену перед З'їздом грошову суму. Члени-товариства і Окружні Комітети покривають самі кошта висилки своїх делегатів.

Кінцевий уступ, від слів “Місцеві Комітети” — счеркнути.

§ 19., § 20. і § 21. Счеркнути.

§ 22. Центральний Виконавчий Комітет складається з 15 членів і вибирається на З'їзді.

§ 23. Секретар і касієр хай буде в одній особі як секретар-скарбник.

§ 24. В Союзі УРО обов'язково існують секції Жіноча і Молоді.

§ 25. В точці б) счеркнути слова “засіданнях Ширшого Вик. Комітету і на”.

ЖІНОЧА СЕКЦІЯ.

Резолюція.

Жінки робітниці, не менше як робітники, повинні входити в склад з'організованих рядів робітничої кляси. Інтереси тої кляси вимагають правильної і постійної праці в організаційній і культурно-освітній діяльності серед робітничого жіноцтва в цілі його активної участі в громадській праці, в боротьбі з темнотою і в боротьбі за здобуття нових суспільних прав. Так зване жіноче рівноправство мається зазначити в робітничій клясі в першу чергу рівним ступенем організованості, освіти і участі в робітничому русі робітників і робітниць. Одна неволя, одна несправедливість гнобить однаково всіх членів робітничої кляси і тому жінки робітниці, нарівні зі своїми чоловіками, братами і батьками, повинні стреміти до кращого майбутнього для своєї кляси.

Признаючи факт, що умовини буденного життя жінки робітниці є в дечому відмінні від таких-же умовин життя робітника, одначе ні створені тими умовинами перешкоди, ні всякі інші відемні сторони життя робітниці не повинні здержувати нас від заходів в справі виведення її на шлях організованого робітничого життя, в справі творення жіночих товариств, клубів і кружків і в справі загального зрівняння робітничого жіноцтва з робітниками мущинами у всякій громадській діяльності. Тому й є одним зі завдань Союзу УРО докладати усіх зусиль над розвитком своєї Жіночої Секції, організаційна форма якої має бути слідує:

Організаційна форма.

1. Жіноча Секція становить складову частину Союзу УРО.

2. На чолі Жіночої Секції стоїть Комітет, зложений з трьох товаришок, вибраних Загальним З'їздом в склад Центр. Вик. Комітету Союзу УРО.

3. Комітет Жіночої Секції працює в порозумінню з Центр. Вик. Комітетом і бере участь у всіх засіданнях і нарадах того-ж.

4. Зпоміж себе Комітет Жіночої Секції вибирає секретарку, а всі свої фінансові справи полагоджує через секретаря-скарбника Союзу УРО.

5. Діяльність Жіночої Секції ведеться головно в двох ділянках: в агітаційно-організаційній і в культурно-освітній.

6. До Місцевих і Окружних Комітетів жіночі відділи Союзу УРО посилають по одній представниці.

7. При кожнім жіночім відділі повинен існувати культурно-освітній комітет, що має дбати про ведення освітньої роботи так серед членкинь свого відділу, як і серед українських робітниць даної місцевости взагалі.

СЕКЦІЯ РОБІТНИЧОЇ МОЛОДИ.

Резолюція.

Пануюча кляса вживає різних способів, щоби виховати робітничу молодь на своїх вірних слуг. В тих заходах буржуазія послугується різними інституціями і організаціями, публичними і приватними школами, і в тих заходах піддержують її церковні організації. Всі вони мають на цілі зробити з молодого робітничого покоління оборонців старого суспільного ладу, а ворогів робітничої кляси, ворогів нових суспільних а іноді і нових наукових думок, оснований на ідеях правди і справедливости. Ввиду того робітнича кляса мусить подбати, щоби її молодь виростала і була вихована в дусі своїх клясових інтересів, щоби була приготована і пристосована до боротьби за свої людські права, за визволення своєї кляси.

Організування і виховання робітничої молоді є одним з важних завдань робітничого руху і це завдання мається виконувати кожною робітничою організацією, отже й Союзом УРО. В тій цілі Загальний З'їзд Союзу постановляє, що в можливо найближчому часі

мається створити при Союзі УРО Секцію Робітничої Молоди на слідуючих основах:

Організаційна форма.

1. Секція Роб. Молоди складається з кружків молоді, заснованих при відділах Союзу УРО.

2. Керовником Секції Роб. Молоди є окремий Комітет, складений при Центр. Вик. Комітету Союзу УРО.

3. До кружків Секції Роб. Молоди приймається молодь обох полів у віці від 10 до 18 років.

4. Членська вкладка в кружках Секції Роб. Молоди виноситься не менше 5 ц. місячно і остає до розпорядимости тих кружків.

5. Відповідальним керовником кружка Секції Роб. Молоди є оден або одна з дорослих членів дотичного відділу або Місцевого Комітету Союзу УРО.

6. Кружок Секції Роб. Молоді має свого секретаря, який сповіщає правильно кожного місяця Центр. Вик. Комітет Союзу УРО про діяльність свого кружка.

ПРОПОЗИЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СПРАВАХ.

В організаційних справах комісією предложено і З'їздом прийнято слідуючі пропозиції:

1. В ціли кращої організаційної справности поділити відділи і Місцеві Комітети Союзу УРО на округи з Окружними Комітетами на чолі. В склад Окружних Комітетів мають входити представники відділів округи і представники товариств-членів.

2. Організаційну роботу в окрузі веде організатор, вибраний на окружній конференції і затверджений Центр. Вик. Комітетом.

3. В ціли ознайомлення українського робітничого загалу в Спол. Державах з завданнями і діяльністю Союзу УРО З'їзд припоручає Центр. Вик. Комітетові випускати час до часу відповідні летючки для поширення їх через місцеві відділи по українських громадах як засіб для приєднування нових членів до відділів.

4. Подбати, щоби з рамени Центр. Вик. Комітету навідувались на місцях як найчастіше організатори і стреміти до того, щоби бодай оден організатор працював постійно над творенням нових відділів Союзу УРО.

5. Поробити заходи в справі спровадження на протязі цього року когось з представників робітництва і селянства Зах. України і в справі об'їздки такого представника по українських громадах в Америці.

Звіт організаційної комісії прийнято одноголосно.

ДОКЛАД ВІД КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ.

(Виголосив тов. М. Тарновський.)

Над нашою культурно-освітньою працею ми дуже мало застановляємось. Все, що робиться, то робиться якимось так, по інерції, — втертою дорогою, без ясного плану, без примінення праці до сучасних обставин. Даються лекції, устроюються дискусії і т. п. А нащо? Пощо? — Більшість з нас не здає собі справи з цього. Приймається це все, як щось тільки для форми, що звичайно повинно бути при всякій організації. І, на жаль, не то нез'організовані робітники, але навіть з'організовані нераз, коли їх запитаєте чому не йдуть на лекцію, відповідають: “Я це вже знаю. Я про це читав самий”. Або: “Я можу собі в книжці прочитати”. або ж і таке: “Е, що він (той, що читає лекцію) може мене навчити?”

А тимчасом нам треба инакше поставити цю справу. Кожний делегат, чи делегатка, повернувши на місце, повинні поставити — роз'яснити — справу лекцій, чи тим подібних зібрань, не як щось таке, де один чоловік (лектор) мав би в когось накладати знання, але — кожна така лекція, чи тим подібне зібрання, повинно бути як засіб для умових вправ, для гімнастики розуму. Так само, як фізичні вправи служать для розвитку фізичних сил, так і умові вправи — спільна виміна думок — повинні служити для розвитку умових сил. Лектор в такому случаю являється тільки

тим, що розпочинає дискусію, піддає тему, а також слідкує за правильним ходом такої дискусії. Очевидно, що кожний слухач повинен бути приготований до такої дискусії, щоб не бути тільки слухачем, але дійсним учасником, студентом предмету. А щоби бути приготованим, то треба і самому читати відповідну літературу.

Щось подібного, як з лекціями, мається і з нашими бібліотеками читальнями, — розуміється, де вже такі є. Книжки лежать собі у шафах, а як хто читає, то не знати що читає. Ніхто з ніким не ділиться прочитаним. Одним словом — наші бібліотеки-читальні не використовуються, як слід. А використовувати їх можна різними способами.

Між иншим, приміром, можна в таких бібліотеках читальнях устроювати спільне читання якоїсь корисної книжки. Цим способом наближаються думки всіх слухачів до думки того, що читає. А далше — через обмін думок після прочитаного — виробляється єдиний погляд на данну справу. І що більше — виявляються спосібні робітники до громадської роботи, набирають відваги до публичних виступів і далше з них можуть бути лектори, бесідники і т. п.

Приходиться теж звернути увагу на таку частину культурно-освітньої роботи, як театральні вистави і т. п. виступи наших театральнo-співацьких аматорських гуртків.

Тут теж по інерції. Ще не позбулись ми старих пережитків. Годуємо глядачів штуками, які нічого не можуть дати їм тут — де інші умовини життєві. А до того штуки ці взагалі перестарілі і хіба надавались до постановки перед десятками років, а не тепер.

Головною причиною нашої відсталости на цьому ґрунті є брак розуміння взагалі що таке мистецтво і яка його роля в суспільстві. Переважно є погляд, що представлення грається на те аби тільки розсміяти, або розжалобити публіку і на тім кінець. Загально

ж ще представлення і концерти служать засобом для здобуття фінансів на організаційні справи. Але мало хто застановляється над тим, що мистецтво є прекрасна зброя агітації й пропаганди; засіб поборювання ворожої ідеології; засіб виховування мас у бажаному напрямку.

Ми мусимо засвоїти собі і в майбутній праці на цій ділянці тямити цю істину, що окрім фінансової користи з подібних підприємств ми повинні також старатись досягнути й друге: виховувати маси у бажаному нами напрямку; за допомогою театральних вистав і т. п. виступів організувати почування мас і керувати їх туди, куди цього вимагають інтереси робітничої класи.

Дальше — замічається брак шкіл для неграмотних. Треба старатись зрушити з мертвої точки.

З Діточими Школами знов мається справа инакше. Школи існують і розвиваються. Однак не налажені, як слід. Тут перш усього помічається брак єдиної системи навчання. Що школа — то инша система, що учитель — то инший підхід до дітей. Це треба виправити. Треба завести одну систему навчання.

Нераз перегинається в нас палку занадто в протилежний від читання й писання бік. Мається часом вражіння, що наші школи це — тільки аматорські гуртки і більш нічого. Приміром такі характерні слова, що їх можна прочитати в справозданнях деяких Діточих Шкіл: “Школа розвивається дуже гарно. Вже відіграли представлення і концерт”... І нічогісінько вам про предмети в школі... Це заставляє нас подумати: Чи справді в школах немає більше що робити поза аматорські вистави і концерти?

Що правда, не всі школи поставлені в той спосіб, але факт фактом, що є такі. По думці комісії — це можна виправити, коли з центру звернеться більшу увагу на систему навчання по наших Діточих Школах.

Дальше, приходить ся звернути увагу на видавни-

чу діяльність. Маємо пресу. До певної міри теж не всі здають собі справу нащо вона видається. Многі думають, що ради самого видавання: аби була преса. А нащо? — Не знати! Один любить прочитати новинку — що в світі діється, так аби знати. Другий читає, щоб розігнати скуку тай тільки. Звідси — домагання до видавництва, щоб писати побільше таких “цікавих новинок”, як те, що хтось там скочив з четвертого поверху і т. п.

А тимчасом робітнича преса це зброя, за посередництвом якої робітники провадять боротьбу зі своїм лютим ворогом — капіталізмом. І тому — поза всякі “цікаві новинки” — перше місце повинно зайняти висвітлення найважливіших справ біжучого дня, реагування на всі важливіші події, що так або інакше відносяться до робітничої класи.

Таку ж саму позицію повинні ми зайняти у відношенні до сатирично-гумористичного часопису. До цих пор більшість робітників дивиться на пролетарський гумор і сатиру теж як на забавку без ніякої ціли. Звідси теж нераз впливають домагання до пролетарського сатиричного часопису: “Менше політики, а більше гумору”. А тимчасом буржуазія прекрасно використовує все — отже й гумористично-сатиричну пресу — як засіб для пропагування своїх думок і як гостру зброю проти інтересів пролетарської класи. Робітники повинні зрозуміти це і як слід оцінити свою пресу.

Зі справою української робітничої літератури на американському континенті ще гірше.

Колись, перед кількома роками, українські робітничі видавництва випустили ряд приступних для мас брошурок на організаційні теми. Згодом, як читач розвинувся, приступлено до видавання поважнішої літератури. Однак занедбано даліше видавання популярної літератури для ширших мас. В останніх же часах взагалі занедбано видавання літератури, покористуючись літературою з України.

Що до наукової — теоретичної — літератури з України, то її й слід використовувати, бо українська працююча іміграція в Америці не всилі видавати всієї потрібної наукової літератури. Однак літератури, що висвітлювала б тутешнє громадське життя — не всилі заступити ніяка література з України і тому таку літературу треба видавати тут.

Союз Укр. Роб. Організацій вже розпочав роботу в тому напрямку. Видано кілька брошурок. Однак це все замало. Треба все і все слідкувати за потребами працюючої іміграції і видавати потрібну літературу.

Ми всі повинні засвоїти собі значіння, потребу такої літератури і всіми силами старатись видавати її.

Передумовою її — тим чинником, що допоможе видавати потрібну літературу — буде широке заінтересовання мас в літературі, а перед усім щира праця передових робітників, як в центрі так і на місцях. Треба зайнятись продажем літератури, треба здобувати літературний фонд, а також треба пропагувати ідейне значіння літератури. Тільки тоді можемо сподіватися бажаних наслідків нашої культурно-освітньої праці взагалі і видавничої діяльності з'окрема.

Після доповіді читається слідуюча резолюція:

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ПРАЦЯ.

Перед українською працюючою іміграцією в Америці і далі стоять не вирішені проблеми культурно-освітньої праці, як серед дорослих так і серед молоді.

З'їзд Союзу УРО, переглядаючи свою працю за минулі роки, стверджує, що пророблено велику роботу, однак далеко ще не все зроблене, що є на програмі організації. Тому вважається конечним і на далі працювати по витиченій лінії.

Для кращої орієнтації відповідних органів, як в центрі так і на місцях, у майбутній роботі по культурно-освітній лінії, ухвалюється слідуюче:

Лекції, вечірки, дискусії і т. п. Випробуванням за-

собом для передачі загальної освіти ширшим робітничим масам остають і на дальше лекції, дискусійні вечірки і тим подібні зібрання, де роз'яснюється різні цікаві і конечні справи.

Для поліпшення праці на цій ділянці вважається корисним — нагляд відповідної комісії з центра, а також вироблювання планів і бодай за посередництвом преси підсування тем до дискусій та подавання різних вказівок.

Театральні вистави, концерти і тим подібні виступи. Театральні вистави і тим подібні виступи робітничих аматорських і співацьких гуртків являються одним з головних засобів культурного виховання робітничих мас. Але, беручи на увагу, що теперішній репертуар наших аматорських гуртків складається переважно з перестарілої драматичної літератури, що не відповідає вимогам сучасности, вважається конечним, щоб наші аматорські гуртки по можности використовували нову драматичну літературу в робітничому дусі. Це ж саме відноситься і до концертів та інших виступів.

Бібліотеки-читальні. Справа бібліотек-читалень не наладжена, як слід. Однак вважаючи, що це теж один із важких засобів передачі знання, З'їзд настоює на тім, щоби за всяку ціну у кожній місцевости, де є відділ Союзу УРО, була бібліотека-читальня, де кожний робітник міг би знайти щось до читання.

Для оживлення бібліотек-читалень конечним є, щоб відповідний читальняний комітет в кожній такій читальні —

1) Слідив за новою літературою, а також і періодичними виданнями, і по можности спроваджував до бібліотеки.

2) Щоби проголошував на вечірках, чи лекціях, новоспроважені книжки і т. п., подаючи коротеньку оцінку, чим заохочував би всіх до читання.

3) Щоб устроював колективне читання цікавіших

і корисніших книжок при більших гуртках любителів книжки.

Рівнож поручається відповідній комісії в центрі робити огляди корисних книжок в пресі та настоювати на місцеві бібліотеки, щоб набували нові книжки.

Гуртки самоосвіти. В цілі вироблення інтелектуальних сил на полі культурно-освітньої праці на місцях — поручається творити при відділах Союзу У. Р. О. гуртки самоосвіти, де вироблялися б передові товариші і товаришки на лекторів, бесідників і т. п. робітників організації.

Вищий освітний курс. Перший Учительський Курс, що відбувся в 1924 році, показав, що такі курси варто устроювати кожного року. Однак справа — даліше першого курсу не пішла. Зізд вважає конечним продовжати такі курси кожного року, де в першій мірі підготовлялися б сили до навчання дітей по Українських Робітничих Школах. На курсах цих — побіч загальної вищої освіти курсантів повинна бути поставлена на першому місці справа навчання дітей, цебто система — метод навчання.

Щоб краще підготувити учительський персонал поручається Виконавчому Комітетові Союзу У. Р. О. спровадити фахового педагога зі старого краю.

Діточі Школи. Діточі Школи є теж одною з важніших ділянок культурно-освітньої праці Союзу У.Р.О. і тому треба на даліше старатись удержувати їх, а де таких нема, то організувати.

Замічається тільки одну хибу в веденню шкіл, а це — брак єдиного навчального методу. Тут пропонується:

1) Підготовка учителів на спеціальному загальному курсі.

2) Вказівки в пресі.

Для ще кращого провадження шкіл — для переведення єдиного шкільного методу — пропонується вис-

лати відпоручника культурно-освітньої комісії з центру по місцевостях. Такий відпоручник мав би змогу охопити стан нашого шкільництва і він власне був би тим, що подавав би інструкції — як на місцях, підчас об'їздки, так і в пресі.

Школи неграмотних. Справі ліквідації неграмотности дається якнайменше уваги. Однак це справа не малої ваги. Між українською іміграцією ще є споре число неграмотних або малограмотних. Отже, маючи на меті провадити культурно-освітню працю серед українських робітничих мас — треба рішуче повести боротьбу з неграмотністю, як з одною з головних перешкод на шляху культурно-освітньої праці.

Центральному Виконавчому Комітетові, як також Окружним Комітетам і місцевим відділам поручається звернути увагу на устроювання шкіл для неграмотних і малограмотних.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Преса. Беручи на увагу, що преса є дуже важним чинником культурно-освітнього піднесення мас, Зїзд Союзу У.Р.О. поручає їй даліше своїм відділам — докласти всіх сил аби вдержати свій щоденний орган — “Українські Щоденні Вісти,” що являються одиноким робітничим щоденним часописом на американським континенті.

Побіч звичайної робітничої преси — не малу ролю виконує теж гумор і сатира, що в своєрідний спосіб поборює темноту, релігійний забобон та викриває лихі сторони — в першій мірі ворогів робітничої класи, а даліше направляє і свої власні похибки. Тому звертається увагу, що одинокий робітничий сатирично-гумористичний журнал в Америці — “Сміх і Правда” заслугує на повну піддержку робітничих організацій.

Робкори. Робітничий часопис мусить бути тісно звязаний з робітничими масами. Зв'язок його мусить найбільше виявляти робітниче життя на місцях. Для

цього поручається Виконавчому Комітетові повзяти рішучі кроки до зорганізованя робкорів на місцях.

Щоб це увести в життя — треба завізвати в першій мірі тих робітників, що вже пишуть до газети, щоб збирались колективно і провадили студію над тим, як треба писати до газети. Так повстали б гуртки робітничих кореспондентів.

На допомогу в роботі таких робкорівських гуртків повинні бути вказівки і поради з центру — за посередництвом преси, а також розїздний організатор повинен допомогти їм порадами і вказівками на місцях.

Жіноча Сторінка. Жіноча сторінка в недільному числі “У. Щ. В.” вже до певної міри принесла користь. Однак редагування її до цих пор має багато дечого до бажання. Тому — щоби Жіночу Сторінку поставити краще під цим зглядом пропонується, щоб майбутній Жіночий Комітет в центрі мав нагляд над Жіночою Сторінкою — щоби підбирав відповідний матеріал та піддавав живі теми до дискусії.

Література. Так як для провадження просвітньої роботи потрібна книжка — при Союзі У.Р.О. повинно бути стале видавництво популярної літератури, що збуджує інтерес до читання, підносить знання робітничих мас та виховує їх культурно.

Видавництво повинно звернути більшу увагу, як до тепер, — на літературу по жіночому питанні, діточу літературу, і художню.

В цілі плянового видавання книжок — у Виконавчому Комітеті повинна бути створена видавнича комісія, що мала б підбирати матеріяли і предкладати до видання. Для кращої праці видавнича комісія повинна поділитись на редакторів секцій: а) агітація й пропаганда; б) наукові розвідки; в) художня література. Кожний такий редактор секції вибірає матеріал, але разом ціла комісія рішає про видання, а відтак пред-

кладає цілому Виконавчому Комітетові, що має останнє слово. В цім запорука рухливіщої видавничої діяльності Союзу У.Р.О.

Кожна книжка приготовлена до друку видавничою комісією Союзу У.Р.О. повинна носити одну марку: “Бібліотека Союзу Українських Робітничих Організацій.”

Кошта видавання преси. Щоб уможливити і на дальше — видавання “Укр. Щод. Вістей” — Зїзд зазначає, що обовязком кожного члена Союзу У.Р.О. є — купити щонайменше один шер Видавництва “Укр. Щод. Вістей,” а також стати їх передплатником.

Рівнож вважається конечним, щоби на зїзді розподілити поміж місцевости, де є відділи Союзу У.Р.О., — обовязкове збирання фонду. Мається на думці — визначити певну суму для кожної місцевости і тоді кожна місцевість буде старатись збирати пресовий фонд в такий час, що буде найвідповіднішим для цього у даній місцевости.

Літературний фонд. Щоби поставити видавничу діяльність Союзу У.Р.О. на належний шлях — виявляється потреба створення літературного фонду. Зїзд постановляє, щоби на започаткування роботи кожний відділ Союзу У.Р.О. зложив на ту ціль стільки доларів, скільки є членів у даному відділі. Це можна зробити ріжними способами: або виасигнувати з каси, або устроїти підприємство, або зарядити добровільні збірки.

Такий фонд мав би бути зужитий тільки на видавання літератури, а з розпроданої літератури гроші мали б бути звернені до тої самої каси, що мало б творити окремий літературний фонд.

СЕСІЯ ПЯТА.

Голова тов. С. Сорока.

Передискусовується і приймається резолюція культурно-освітньої комісії,

Комісія по економічній діяльності відчитує слідуючі резолюції.

ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Союз Українських Робітничих Організацій — культурно-освітня організація. Для досягнення своїх цілей Союз У.Р.О. повинен використовувати всі ділянки громадського життя, включаючи і економічну.

Зрозуміла річ, що праця в цім напрямку повинна бути пристосованою так, щоби приносила користь основним завданням організації і економічна діяльність була підпомогою силою організації.

Тому праця в цій ділянці мусить бути пляною, добре обдуманною до найменших подробиць, щоби енергія не витрачувалась на марно, а приносила корисні наслідки.

Маючи це на увазі Зїзд виносить слідуюче рішення:

РОБІТНИЧІ ДОМИ.

Признається на дальше хосенність основування Робітничих Домів.

В минулих роках будовання Робітничих Домів велось не пляново і горячково. В кількох місцевостях, не дивлячись на перестороги Виконавчого Комітету, будова Домів була розпочата і тепер, завдяки несприятчому положенню, справа опинилась в поганому стані. Недостаточно чисельні ініціаторські групи взяли на свої плечі за великий тягар, який вони не всилі понести. Це якраз стало перешкодою в ділі будови а також несприятчоне відбилося на культурно-освітній праці.

Коли так буде продовжуватись в будуччині то в багатьох випадках справа може скінчитись цілковитим крахом і ініціаторські гуртки можуть потерпіти матеріально. Це також спинить культурно-освітню працю.

Тому відділи не повинні приступати до будови домів доки ця справа не буде всесторонньо передиску-

сована на місцях, з вдумчивим обговоренням сприятливих і несприятливих обставин. Крім того треба засягати порад в кожному випадку від Виконавчого Комітету.

Виконавчий Комітет мусить виділити спеціальний Комітет по економічній діяльності, який повинен давати всі потрібні вказівки і поради в області будови домів і по іншим економічним питанням.

В першу чергу треба звернути увагу на ті місцевості, де вже започаткована праця. Треба постаратись, щоби заходи увінчались успіхом і недопустити до краху, що фатально відбилось би і на тих місцевостях, які мають думку приступити до цієї праці в будучині.

Спеціальний Комітет по економічним питанням, коли буде бачити лихий стан в даній місцевості повинен закликати всі місцевості до допомоги тій місцевості.

РОБІТНИЧІ КООПЕРАТИВИ.

Робітничі кооперативи є помічними чинниками в боротьбі робітництва проти визиску і скріплюють робітничий рух в загалі.

Але нерозважність в цій ділянці може привести до відворотних наслідків, може принести для організації замість користи шкоду і ініціаторські гуртки можуть стратити свої тяжко запрацьовані гроші вложені на цю ціль.

Посередно чи безпосередно кооперативам приходить вести боротьбу з капіталістичними установами торговельного і індустріального характеру. Американський капіталізм під сучасну пору знаходиться на вершці свого розквіту і вести конкуренційну боротьбу з ним трудно. Брак конечних фахових сил до провадження кооперативної праці також стає на перешкоді в цій діяльності.

Тому конечність вимагає, щоби ініціаторські

гуртки не розпочинали праці без досягнення порад і дозволу від Виконавчого Комітету в кожному поодинокім випадку. Тільки таким робом можна буде недопустити до необережних кроків.

ЗАПОМОГОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Союз Українських Робітничих Організацій стремить до об'єднання працюючої української еміграції в одну сильну організацію.

Тому не може бути думки про перетворення Союзу в самостійну заповогову організацію, що привело б не до об'єднуючих а до роз'єднуючих наслідків.

Союз повинен і в будуччині вести працю в напрямі об'єднання вже існуючих заповогових організацій в одну організацію.

Союз визнає всі існуючі заповогові організації робітничими організаціями, не дивлячись на шкідливу для робітництва політику провідних груп тих організацій. Раніше чи пізніше членство відкине цю політику і усуне всі перепони зі шляху до об'єднання в одну загальну українську робітничу заповогову організацію в Злучених Державах.

Тому пропонується членам Союзу У.Р.О. вступати у всі існуючі заповогові організації і працювати на користь об'єднання тих організацій і загального добра цілої української еміграції в Злучених Державах.

Резолюція приймається одноголосно.

З доповіддю про положення в старім краю виступив тов. А. Пащук.

ДОКЛАД ТОВА. А. ПАЩУКА ПРО ПОЛОЖЕННЯ В СТАРІМ КРАЮ.

Товариші і товаришки! Я не буду широко розводитись про положення в старім краю. Про це я говорив майже у всіх більших місцевостях на масових вічах. І тепер нема потреби ще раз повторювати вже сказане.

Ограничусь коротенькою промовою.

Від часу Першого Українського Робітничого Конгресу в Сполучених Державах, на яким був з'організований Союз УРО на землях Західної України, окупованої імперіялістично-панською Польщею у відношенню до українських мас нічого не змінилось.

Накинута імперіялістичними хижакми 8-мільйонному українському народові польська державність закріплюється дикими середньовічними методами.

Жорстока реакційно-шовіністична політика всіх польських урядів на протязі сімох років нищить і топче найелементарніші права на шляху розвитку суспільно-політичного і національно-культурного життя українського народу на землях приналежних українському народу, що складають 35 відсотків всієї території сучасної Польщі.

Колонізацією і військовим осадництвом польські уряди, починаючи від Пілсудського з року 1920 і кінчаючи Пілсудським 1926 року, відібрали українському селянству останній варстат праці, білий терор вириває з українських сел і міст тисячі жертв, якими переповнені в'язниці і поліційно-дефензивські застінки, закриття понад 3,000 українських шкіл і утворення на їх місце польських, що веде до безпросвітності і винародовлювання; знесення свободи слова і преси — ось чим обдаровує влада Грабсько-Вітосівська і сучасна войовничо-фашистська “демократична” Пілсудського, працюючі маси Західної України.

Всі польські уряди змагають до створення з Західної України панської стайні для українського працюючого люду, а сьогоднішній уряд Пілсудського змагає, щоби і Робітничо-Селянську Радянську Україну та Робітничо-Селянську Білорусь повернути на таку саму стайню.

Цій ганебній роботі — запрягання українського робітника і селянина до польського державного воза щи-

ро допомагають і служать західно-українські пані і підпанки з табору Укр. Нац. Дем. Об'єднання (УНДО), радикально-шаповалівська і всяка инша петлюрівсько-гетьманська зграя.

Пансько-попівська гнилизна, ундівська та радикально-петлюрівська продажність через окремих агентів пролазить в ряди українського робітництва в Америці і як паразит всисається в організм робітника, намагаючись недопустити до об'єднання робітничих сил тут в ділі оборони і допомоги Рідного Краю, в ділі ведення праці в напрямку злиття всіх українських земель з Радянською Україною.

Вашим обов'язком є — старатись про об'єднання в рядах Союзу УРО всіх українських робітників. Пятнувати зрадницьку продажну роботу українського міщанства на Західній Україні. Протестувати проти розправи польської шляхти над робітниками і селянами Західної України та нести допомогу визвольним змаганням працюючого люду на Західній Україні. Домагатись звільнення політичних в'язнів.

Ось, ваші, коротенько накрислені мною, обов'язки. Старайтесь виконати їх на користь вашу і ваших братів на Західній Україні! (Оплески).

З коротеньким докладом від політичної комісії виступив тов. П. Ладан.

Він заявив, що наша цьогорічна резолюція про відношення до старого краю охоплює усі українські землі і пояснив, чому так зроблено.

Дальше говорив про завдання Союзу Українських Робітничих Організацій як робітничої організації в Сполучених Державах. Про потребу припинення нашими членами активної участі в боротьбі всего американського робітництва з капіталізмом, про konieczність усіх членів вступати в американські юнії, про боротьбу лівиці з реакційною правицею в юніях, про потребу об'єднання цілого профспілкового руху в Сполучених Державах в єдині професійні організації пролетаріату,

про потребу оживлення агітації і пропаганди за організування нероганізованих.

Пояснивши коротко зміст резолюцій, приступив до відчитання їх.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРО ВІДНОШЕННЯ ДО СТАРОГО КРАЮ.

I.

Українські землі розбиті зараз на дві основні частини. Одна частина — Радянська Україна — входить як самостійна держава в склад Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Робітництво і селянство цієї частини українських земель, перебувши побідну Жовтневу Революцію і разом з іншими народами визволившись з ярма капіталізму і царської неволі, творить на своїй землі нове життя.

Розправившись з паразитною буржуазною класою і перебравши від неї всі засоби виробництва: фабрики, землю і природні багатства в свої руки, робітництво і селянство Радянської України неймовірно швидким темпом відбудовує зруйноване імперіалістичною і громадянською війною господарство, творить свою нову робітничо-селянську культуру.

Буйний розвиток творчих сил у всіх ділянках суспільного життя на Рад. Україні свідчить про те, що робітник і селянин, об'єднавшись в тісний союз, можуть не тільки руйнувати буржуазну систему господарки, але вміють також творити і свій власний добробут.

З кожним днем становиться Рад. Україна разом з цілим Радсоюзом чимраз більшою і сильнішою загрозою для прочого капіталістичного світа і рівночасно живим приміром революційної творчоздатності підбадьорує трудящі маси так капіталістичних країв як і поневолеиних колоніальних та півколоніальних наро-

дів до енергічнішої боротьби за своє остаточне і повне визволення.

Союз Укр. Роб. Організацій в Сполучених Державах, що до цього часу всіма силами помагав чим міг революційно-творчим змаганням робітниче-селянських мас Рад. України та цілого Рад. Союзу і разом з передовою частиною цілої робітничої класи в Сполучених Державах відбивав клеветливі атаки української та міжнародньої буржуазії на робітниче-селянську владу, буде і надалі вести цю боротьбу шляхом освідомлювання і організування укр. робітничої еміграції та виривання її зіпід впливів дрібноміщанської ідеології.

Невтомно вестиме даліше спільно з американським робітництвом акцію за негайне визнання Сполученими Державами Радянського Союзу, в тому і Рад. України.

II.

Друга часть українських земель відокремлена від свого матірнього пня — від Радянської України — імперіалістичними кордонами.

Ця часть розбита на три окремі частини і поділена між три імперіалістичні держави: Польщу, Румунію і Чехословаччину.

У всіх трьох цих частинах українських земель ведуть окупанти жахливу політику екстермінації, колонізації, нещадного терору і брутального винищування культурних і економічних здобутків українських трудящих мас.

Робітництвом і біднішим селянством переповнені там тюрми, їх кровю зрошена рідна земля.

Вистарчить згадати тільки Володимирський процес, кроваві події в Стрию, в Заболотові, процес гуцулів у Львові, смертний засуд селянина Білого в Тернополі, смерть селянина Боцяна від жандармського багнету і цілу низку других подій, що червоною ниткою тягнуться одна за другою і свідчать про нерівну

боротьбу наших братів проти польського терору.

На Закарпатті, Буковині і в Бесарабії те саме.

Школи українські на усіх трьох згаданих частинах укр. земель позамикані а на їх місце окупанти заводять свої.

Преса робітниче-селянська там переслідуються.

III.

Українська заможніша інтелігенція, попівство і заможніші верхи міщанства, що в перших днях по світовій війні і революційних подіях на Великій Україні, які на короткий час були перекинулись і на деякі частини окупованих тепер укр. земель, дурили маси національною революційністю і говорили їм про свою непримиримість з окупантами-імперіялістами, зразу тайком здавали поступенно свої позиції і остаточно явно пішли до них на службу.

Раніше робили вони це одиночками, або меншими групами. Зараз пішли на шлях зради одверто, цілими своїми політичними таборами.

На Закарпатті так звана інтелігенція (духова і світська) встидається говорити і писати по українськи.

В Букарешті позасідали представники націонал-демократів в боярському парламенті і ні словечка протесту не находять проти кровавого терору боярщини і сигуранци, що в пень винищує соціяльні, культурні і національні здобутки укр. робітництва і селянства.

На окупованих Польщею українських землях вершом зради інтелігенції і ганебної її резигнації навіть зі своїх ніби незалежницьких постулатів є останній з'їзд УНДО, що явно став на шлях угоди з польською шляхтою. За юдин гріш продали ундовці всі свої національні амбіції.

За ними забігає ласки в шляхецьких катів так звана українська соціялістично-радикальна партія.

Рівнобіжно з угодовим курсом у відношенні до окупантів, виявляють ці верхи укр. заможнішої інте-

лігенції та міщанства щораз більше вороже відношення до творчих змагань робітників і селян Радянської України.

IV.

Проти цього фронту зради і угодівства викристалізовується щораз яркіше на всіх тих українських землях робітниче-селянський фронт революційної боротьби проти окупантів, фронт спільної боротьби з робітництвом і селянством пануючої нації за повалення буржуазних урядів, фронт боротьби за приєднання окупованих укр. земель до Рад. України.

Буржуазний фронт банкрутує, робітниче-селянський міцніє і росте.

Безконечні жертви, що їх примушені наші брати робітники і селяне віддавати імперіалістичному молохові в своїй щоденній боротьбі, ще більше сталять їх волю і гартують до остаточного бою.

Союз Укр. Роб. Організацій уживе всіх сил для ще більшого зміцнення акції моральної і матеріальної допомоги визвольно-революційним змаганням робітництва і селянства на окупованих Польщею, Румунією та Чехословаччиною укр. землях.

Визнаючи ці змагання єдино правильним шляхом, що веде до звільнення тих земель від окупантів і приєднання їх до Рад. України, Союз Укр. Роб. Організацій разом з тим як найрішучіше п'ятує ганебну угодівську політику укр. буржуазії та її спроби організування спільно з окупантами нового наступу на Рад. Україну і на Рад. Союз.

V.

На американському ґрунті Союз Укр. Роб. Орг. і надалі вестиме нещадну ідеологічну боротьбу проти тих керівничих верхів різних укр. організацій, що явно чи скрито піддержують зрадливу політику міщанських таборів у старому краю і стараються здобувати для них серед укр. іміграції моральну та матеріальну підтримку.

ВІДНОШЕННЯ ДО РОБІТНИЧОГО РУХУ В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

I.

Українські робітники на іміграції становлять частину американської робітничої класи. Вони терплять ту саму класову неволю, що й ціла робітнича маса, правила капіталістичного визиску відносяться до укр. робітників в однаковій мірі, а в деяких випадках їх експлуатують ще більше, бо великий відсоток укр. робітників це чорнороби, некваліфіковані додатки до машини і через те вони оплачувані найдешевше.

Тому українське робітництво мусить брати живу участь в класовій боротьбі загально-американського робітництва і спільно з ним боротись за улучшення умов свого життя.

Робітничі профспілки (юнії).

1. Для успішної боротьби робітництво організується в юнії, що є дуже важними органами в боротьбі роб. класи за кращі умови праці, за підвишку заробітної платні, за скорочення робочого дня то-що.

Українські робітники повинні вступати до робітничих юній і поруч з робітниками інших народностей вести боротьбу проти капіталізму.

Боротьба з юнійною реакцією.

2. В Сполучених Державах не всі юнії стоять на висоті своїх завдань, не всі визнають потребу класової боротьби. В деяких юніях керівничі продажні верхи зраджують робітників в найважливіші менти боротьби і тим ослаблюють робітничий фронт. На цьому тлі ведеться боротьба за оздоровлення юнійного руху, за усунення таких верхів. Особливо в останньому році розгорілась боротьба революційних юнійних низів зі своїми реакційними керівничими тілами.

Українські робітники, вступаючи в юнії, повинні там піддержувати ті поступові елементи, що змагають до піднесення класової свідомости членства, до оздо-

ровлення юнійшого руху і очищення його від про-
дажної реакції.

Об'єднання не по фахам а по галузям промисловости.

3. Визнаючи фахові юнії нездібними до боротьби
проти об'єднаної в трести буржуазії, Союз УРО закли-
кає своїх членів і все укр. робітництво в юніях боро-
тись за перебудову фахових юній в промислові юнії,
що є більше боездатними до щоденної боротьби з ка-
піталізмом.

Делегація до Радянського Союзу.

4. Констатуючи факт, що юнійні реакційні верхи
нарівні з буржуазною класою ведуть скажену тровлю
проти єдиної робітнице-селянської влади в світі —
проти Рад. Союзу — і дурять робітничі маси Сполу-
чених Держав про дійсний стан і здобутки тамошніх
робітників та селян, Союз УРО закликає всіх укр.
робітників, членів юній, піддержувати рух револю-
ційних елементів в юніях за висилкою великої робіт-
ничої делегації до Рад. Союзу, яка, повернувши, по-
інформувала би американське робітництво про рево-
люційні здобутки робітників і селян та про фактич-
ний стан радвлади.

Світове об'єднання профспілок.

5. Проти об'єднаного фронту світового капіталу
робітнича класа мусить виступити своїм об'єднаним
фронтом. Американський імперіялізм вже давно вий-
шов поза рамки своєї території. Він змагає підчинити
собі світ. Ставши світовим банкіром, американський
імперіялізм посередньо і безпосередньо помагає ка-
піталістам різних країн душити робітничий і визвольний
рух в тих країнах.

Тому робітнича класа Сполучених Держав мусить
переламати ті кордони окремішности, що ними юній-
на реакція відгородила тутешній робітничий юнійний
рух від світового профспілкового об'єднання.

Українські робітники, члени юній, мусять піддер-

жувати акцію поступових елементів в юніях за світове об'єднання Профспілок.

Всі робітники до профспілок.

6. Ведучи боротьбу внутрі юній за їх оздоровлення і очищення від продажної реакції, з'організоване робітництво не повинно забувати, що в Сполучених Державах на тридцять кілька мільйонів пролетаріату всего тільки біля трьох мільйонів стоять в рідних юніях.

Втягнути ці мільйони неорганізованих до профспілок, це одно з головних завдань робітничого руху в Сполучених Державах.

Причиною того невідрадного явища була не тільки несвідомість робітничих мас, але й багато інших, як: небажання юнійної реакції втягати широкі маси чорноробів до юній, високі суми за вступ, поділ робітників на американців і не-американців то-що.

Укр. робітники повинні, вступивши до юній, вести боротьбу спільно з іншими революційними елементами в юніях за усунення тих перешкод і піддержувати акцію, що змагає об'єднати все американське робітництво в єдині профспілки.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРО ПАРТІЮ ПРАЦІ.

Союз Українських Робітничих Організацій і його члени піддержують всяку боротьбу робітничої класи, що веде до остаточної перемоги робітництва над капіталізмом. Коли з одної сторони визнає потребу робітничих професійних спілок, оздоровлення професійного руху від реакційних впливів зі сторони явних і скритих буржуазних наймитів, то з другої сторони Союз УРО піддержуватиме рух серед робітництва за незалежну від буржуазії політичну партію робітничої класи.

До тепер подавляюча більшість американського робітництва піддержує одну з двох капіталістичних партій. Також велика частина робітників зовсім не ін-

тересується політичним життям країни, що також вигідно для буржуазії. Проти одного і другого шкідливого явища в робітничому русі треба вести ідеологічну боротьбу.

Практично цю боротьбу можна повести пропагандою за з'організовання Партії Праці. Вже тепер в Сполучених Державах помітний рух серед робітників і бідних фермерів за своєю класовою політичною партією. Безумовно, що цей рух буде зростати в міру зросту класової свідомості робітників. Союз УРО, як попередньо так і надалі всіма силами буде допомагати такому рухові.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРО ОХОРОНУ ЧУЖИНЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Під напором сильного протесту робітничих організацій проти реєстрації чужинців, до чого змагає американський капіталізм вже пару років, проєкт такої реєстрації відложений на якийсь час. Однак небезпека переведення в життя того проєкту не усунена.

Вже Український Робітничий Конгрес постановив, що Союз УРО повинен приєднатись до загально організованого робітничими організаціями руху проти такої реєстрації. Союз УРО такої постанови придержувався. І тому, що небезпека не минула, з'їзд постановляє, що й надалі Союз УРО має бути в тісному контакті з тими організаціями, що ведуть боротьбу проти реєстрації чужинців і ставлять собі за мету охорону чужинецьких робітників взагалі.

СЕСІЯ ШЕСТА.

Предсідатель тов. Настасівський. На порядку дня різні справи.

Делегатки ставлять справу організаторки. Підносяться голоси щоби поробити заходи до спроведження товаришки зза кордону. По довшій дискусії приходить до висновку, що кожна товаришка, з передовіщих, повинна обслуговувати околиці, що окружа-

ють ту місцевість де вона замешкує і старатись про організування нових відділів.

Підноситься питання про вислання від української іміграції в Сполучених Державах делегації на Радянську Україну, яка наочно могла би оглянути здобутки працюючих мас на Радянській Україні і пізніше поділитись своїми спостереженнями. Після ширшої дискусії приймається слідуючий внесок:

Зогляду на те, що деякі круги української іміграції ворожо відносяться до Радянської Влади і сіють недовірчивість до здобутків працюючих мас на Рад. Україні, пропонується Виконкому повести агітацію за висланням делегації від цілої української іміграції на Радянську Україну для наочного ознайомлення з положенням у всіх ділянках громадського життя.

Приймається рекомендація про пропонування відділам і членам Союзу УРО передплачувати “Українські Щоденні Вісти” для українських організацій в Радянським Союзі.

Рішається підняти у відділах більше енергійну кампанію за приєднуванням нових передплатників. Виконком повинен в самім скорім часі видати в цій справі спеціальну відозву. Також через те, що діточа сторінка з кожним днем стає популярнішою — треба зробити заходи до втягнення дітей діточих шкіл і членів молодечих клубів до праці по приєднанню нових передплатників і збиранню пресового фонду.

Пропонується Виконкомови поробити заходи до переселення здібніших товаришів для організаційної праці.

Беручи на увагу геройську боротьбу пасейських текстильних робітників і те що страйк повинен бути доведений до побідного кінця, а також і те скрутне положення в яким знаходяться страйкарі — З'їзд відноситься до української громади з закликом до несення й далі матеріальної і моральної допомоги пасейським страйкарам.

Поручується Виконкому полагодити як найскорше справу непорозумінь між відділом і товариством — членом Союзу УРО в Ньюарку.

Мандатна Комісія здає фінансовий звіт зі з'їздового податку.

	Прихід	Розхід
Бостон, Масс., тов. Чипига	20.20	16.62
Бостон, Масс., т-ка Пастушак	15.00	16.52
Лоренс, Масс., тов. Лехкодух приїхав на кошт організації.		
Гартфорд, Конн., тов. Смолин	12.00	8.20
Нью Гевен, Конн., тов. Порило	6.00	5.22
Нью Йорк, Н. Й., тов. В. Стефанюк	102.50	
Нью Йорк, Н. Й., т-ка Голембйовська	28.50	
Нью Йорк, Вест Сайд, тов. Гнатишин		
Гарлем, Н. Й., тов. Якубовський	11.25	
Бронкс, Н. Й., тов. Волчук	18.75	
Бінгемтон, Н. Й., т-ка Ткачуківна	12.00	13.90
Бронкс, Н. Й., тов. Марфіян	7.50	
Рочестер, Н. Й., т-ка Надяк	12.50	26.70
Рочестер, Н. Й., тов. Петрів	16.50	26.70
Сиракюз, Н. Й., тов. Дідуник	9.75	20.80
Менвіл, Н. Дж., тов. Бригіда	3.75	
Елізабет, Н. Дж., тов. Сольвар	15.75	3.12
Бейон, Н. Дж., тов. Герчаковський	14.25	.62
Пасейк, Н. Дж., тов. Бичек і інші через страйк увільнені від податку.		
Джерзи Ситі, Н. Дж., тов. Вацлавський	9.50	.96
Ньюарк, Н. Дж., тов. Стасюк	10.00	
Філадельфія, Па., т-ка Гвіздь	11.25	8.00
Філадельфія, Па., тов. Федюк	26.00	8.00
Пітсбург, Па., тов. Лановий	22.50	33.00
Джансавн, Па., тов. Кравець	16.50	26.14
Вілкес Бері, Па., тов. Литвинчук	12.75	11.00
Скрентон, Па., тов. Федорук	12.75	9.98
Акрон, Огайо, тов. Василишин	14.25	40.80
Клівленд, Огайо, т-ка Генсюр	31.75	45.90
Клівленд, Огайо, тов. Слюсарчук	18.00	45.90
Клівленд, Огайо, тов. Боднарчук	30.00	45.90
Гемтремк, Міш., т-ка Е. Шевчук	18.75	49.64
Дітройт, Міш., т-ка Сирота	18.00	49.64
Дітройт, Міш., тов. Фербей	32.50	49.64
Гемтремк, Міш., тов. Зазуляк	27.75	49.64
Шікаго, Ілл., тов. Фільварків	60.75	69.38

Мілвокі, Віс., тов. Дродзінський	21.00	70.64
Когус, Н. Й., І. Панасюк	11.00	10.26
Гудсон, Н. Й., тов. Ракочий	5.00	
Бруклін, Н. Й., тов. Цап	6.00	
Разом — — — \$ 722.20		770.10

ПОВТОРЕННЯ:

Приходи — — —	722.20
Розходи — — —	770.10
Недобір — — —	47.90
Тов. Дродзінський подарував — — —	32.75
Недобору остало	15.15

За комісію: І. Зазуляк, А. Порило, О. Лехкодух.

ЗАМІТКА: Перед З'їздом зложили податок сліду-
ючі місцевости: Честер, Па. 8.25, Олифант, Па. — 7.50
і Бріджпорт, Ілл. — 4.50. Разом \$20.25. Отже недобір
покривається повністю і остається \$5.10.

Справоздання прийнято.

ВИБОРИ.

До Виконавчого Комітету зістали вибрані: Ладан,
Тарновський, Задунайський, Петрів, Князевич, Березюк,
Дмитришин, Фербей, Бориско, Шопінський, Андрейчук,
Настасівський, Кривокульська, Козак і Голембйовська.

Заступники: Лехкодух, А. Питляр, Вацлавський,
Цап, Бабяк, Думенко, Гринчук, Волчук, Бичик, Філь-
варків, Кулецький; т-ки: Максимець, Сирота, Надяк.

Контрольна Комісія: Порило, Федюк і Зазуляк.

Заступники: Лановий, Ткачуківна і Бичик.

Після промов тов. Князевича, т-ки Пастушак і тов.
Пашука співом “Інтернаціоналу” і інших революцій-
них пісень З'їзд замкнено.

М. Задунайський } секретарі З'їзду.
М. Фербей }

